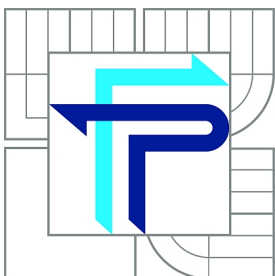

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ
BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ
ÚSTAV FINANCÍ

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT
INSTITUTE OF FINANCES

ZHODNOCENÍ HOSPODAŘENÍ OBCE DOLNÁ MARIKOVÁ

EVALUATION OF THE MUNICIPALITY MANAGEMENT OF THE COMMUNITY OF DOLNÁ
MARIKOVÁ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE
BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE
AUTHOR

MICHAL IŠTOK

VEDOUCÍ PRÁCE
SUPERVISOR

doc. Ing. EVA LAJTKEPOVÁ, Ph.D.

BRNO 2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Ištok Michal

Daňové poradenství (6202R006)

Ředitel ústavu Vám v souladu se zákonem č.111/1998 o vysokých školách, Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně a Směrnicí děkana pro realizaci bakalářských a magisterských studijních programů zadává bakalářskou práci s názvem:

Zhodnocení hospodaření obce Dolná Mariková

v anglickém jazyce:

Evaluation of the Municipality Management of the Community of Dolná Mariková

Pokyny pro vypracování:

Úvod
Vymezení problému a cíle práce
Teoretická východiska práce
Analýza problému a současné situace
Vlastní návrhy řešení, přínos návrhů řešení
Závěr
Seznam použité literatury
Přílohy

Seznam odborné literatury:

KOSORÍN, F. Verejná správa (Konceptia, reformy, organizácia). 1. vyd. Bratislava: Vydavateľstvo Ekonóm, 2003. 167 s. ISBN 80-225-1696-1.

SCHULTZOVÁ, A. a kol. Verejné financie. 1. vyd. Bratislava: Vydavateľstvo Ekonóm, 2007. 320 s. ISBN 978-80-225-2326-4.

SIVÁK, R. a kol. Verejné financie. 1. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2007. 311 s. ISBN 978-80-8078-094-4.

Zákon č. 369/1990 Zb., o obecnom zriadení, v platnom znení.

Zákon č. 583/2004 Zb., o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, v platnom znení.

Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Eva Lajtkepová, Ph.D.

Termín odevzdání bakalářské práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2010/2011.

L.S.

Ing. Pavel Svirák, Dr.
Ředitel ústavu

doc. RNDr. Anna Putnová, Ph.D., MBA
Děkan fakulty

V Brně, dne 11.05.2011

Abstrakt

Táto bakalárska práca sa zaoberá zhodnotením rozpočtového hospodárenia obce Dolná Mariková v rokoch 2006 – 2009. Na základe podrobnej analýzy príjmov a výdajov obecného rozpočtu je vypracované celkové zhodnotenie hospodárenia obce. Výsledkom práce sú aj návrhy a doporučenia, ktoré prispievajú k zlepšeniu hospodárenia obce s obmedzenými zdrojmi finančných prostriedkov.

Abstract

This bachelor thesis deals with assesment of managing budget of the municipality of Dolna Marikova between the years 2006 and 2009. Based on detailed analysis of receipts and expenditured of the budget of the municipality, it contains an overall assesment of the municipality economy. The outcome of the work includes also the recommended proposals to help the municipality to improve managing its limited budget.

Klíčové slová

Verejné financie, obec, hospodárenie obce, rozpočtová skladba, rozpočtový proces, rozpočtové príjmy, rozpočtové výdaje

Keywords

Public finance, municipality, management of the municipality, budget structure, budget process, budget incomes, budget expenses

Bibliografická citace

IŠTOK, M. Zhodnocení hospodaření obce Dolná Mariková. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, 2011. 71 s. Vedoucí bakalářské práce
Doc. Ing. Eva Lajtkepová, Ph.D.

Čestné prohlášení

Prehlasujem, že táto bakalárska práca je pôvodná a spracoval som ju sám a samostatne. Prehlasujem, že citácia uvedených prameňov je úplná, že som v práci neporušil autorské práva (v zmysle zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorskom a o právech souvisejících s právem autorským).

V Brne dňa 11. 05. 2011

.....

Podpis

Poděkování

Na tomto mieste by som sa rád poďakoval mojej vedúcej bakalárskej práce Doc. Ing. Eve Lajtkepovej, Ph.D. za cenné pripomienky, rady a odborné vedenie pri spracovaní tejto práce. Ďalej ďakujem starostovi obce Dolná Mariková pánovi Ing. Petrovi Šujakovi a všetkým zamestnancom obecného úradu za ochotu a pomoc pri poskytovaní všetkých potrebných materiálov a informácií.

Obsah

1	Teoretická časť	10
1.1	Organizačná štruktúra verejnej správy v Slovenskej republike	10
1.2	Štátna správa	10
1.2.1	Štruktúra štátnej moci	11
1.3	Samospráva	12
1.4	Obec	13
1.4.1	Orgány obce	16
1.4.2	Zlučovanie a združovanie obcí	17
1.5	Rozpočty	19
1.5.1	Sústava verejných rozpočtov na Slovensku	19
1.5.2	Rozpočet obce	20
1.5.3	Príjmy rozpočtu obce	22
1.5.4	Výdavky rozpočtu obce	24
2	Praktická časť	26
2.1	Základné informácie o obci Dolná Mariková	26
2.1.1	Identifikačné údaje:	26
2.1.2	Obec Dolná Mariková	26
2.1.3	Základné orgány obce:	28
2.2	Rozpočtové hospodárenie v rokoch 2006- 2009	28
2.2.1	Vývoj grantov a transferov obce v rokoch 2006 - 2009	32
2.2.2	Vývoj daňových príjmov obce v rokoch 2006 - 2010	33
2.2.3	Vývoj nedaňových príjmov v rokoch 2006 - 2009	36
2.2.4	Vývoj bežných príjmov - ostatných príjmov obce v rokoch 2006 - 2009	38
2.2.5	Vývoj kapitálových príjmov a výdavkov v rokoch 2006 - 2009	40
2.3	Vývoj bežných výdavkov v rokoch 2006 - 2009	43
2.4	Prehľad o stave a vývoji dlhu Obce Dolná Mariková v rokoch 2006 - 2009	45
3	Návrhy na zlepšenie hospodárenia	48
3.1	Daňové príjmy	48
3.2	Webová stránka	50
3.3	Materská škola – poplatok	52
3.4	Vytvorenie občianskeho združenia	53
3.5	Služba traktor	54
3.6	Prenájom ihriska	55
3.7	Dobrovoľný hasičský zbor	56
3.8	Rekonštrukcia budovy materskej školy	58
3.9	Malá vodná elektráreň	61

Úvod

Podľa zákona č. 369/1990 Zb., o obecnom zriadení, v platnom znení je obec samostatný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky. Tvorí územný celok, ktorý je vymedzený hranicou územia obce. Obec je právnickou osobou, ktorá samostatne hospodári s vlastným majetkom a vlastnými príjmami. Základnou úlohou obce je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a potreby jej obyvateľov. Pri plnení svojich úloh tiež chráni verejný záujem.

Táto bakalárska práca sa zaoberá zhodnotením hospodárenia obce Dolná Mariková pomocou analýzy príjmov a výdajov za roky 2006 – 2009. Na základe tejto analýzy sú navrhnuté návrhy na možné zlepšenie hospodárenia obce. Z vedeckých metód bola okrem metódy analýzy použitá aj metóda syntézy.

Cieľom bakalárskej práce je s pomocou analýzy príjmov a výdajov zhodnotiť hospodárenie obce a navrhnúť také zmeny, ktoré by pomohli zvýšiť príjmy do obecného rozpočtu a optimalizovať vynaložené výdaje.

Bakalárska práca je rozdelená do troch častí. Prvá časť je teoretická, ktorá sa zaoberá vymedzením, organizáciou a funkciami obce v Slovenskej republike. Ďalej sa táto časť zaoberá financovaním obce, rozpočtovou sústavou, rozpočtovou skladbou obecného rozpočtu a vymedzením jednotlivých príjmov a výdajov.

Druhá časť je venovaná priamo obci Dolná Mariková. V tejto časti sú uvedené základné informácie o obci a taktiež je venovaná analýze príjmov a výdajov obce za obdobie rokov 2006 – 2009. Sú tu analyzované jednotlivé príjmy a jednotlivé výdaje a ako sa menili počas tohto obdobia.

V tretej časti sa zhodnocuje analýza a hospodárenie obce. Nachádzajú sa v nej aj návrhy na zlepšenie hospodárenia, teda ako by sa mohli zvýšiť príjmy do obecného rozpočtu a zároveň optimalizovať výdaje.

1 Teoretická časť

1.1 Organizačná štruktúra verejnej správy v Slovenskej republike

„Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.“¹

Organizácia výkonnej moci v Slovenskej republike vytvára dve samostatné oblasti vzťahov verejnej správy, ktoré sú vytvorené samostatnými zákonmi. Sú to štátna správa a samospráva, ktorých funkciou je vykonávať hlavne rozhodovací a organizačný proces pri aplikácii zákonov štátu do práv a povinností fyzických a právnických osôb. Prostredníctvom štátnej správy a samosprávy je ustanovený duálny model a dvojfunkcionálna organizácia verejnej správy na Slovensku.

1.2 Štátna správa

Štátna správa je služba občanovi poskytovaná prostredníctvom výkonnej a nariadenovacej činnosti orgánov verejnej moci. Jej úlohou je zabezpečiť a usmerňovať všetky oblasti života, ktoré sú rozhodujúce pre riadne fungovanie štátu. Úlohy verejnej správy môže plniť aj súkromná správa, ak je k tomu poverená zákonom, napr. notári a iné profesie na verejnoprávne úkony. Štátna správa je dynamická kategória, teda samostatný druh činnosti štátu, ktorý má štátnomocenský charakter regulovaný právom. Aby orgán výkonu správy mohol uplatňovať svoje kompetencie ako mocenskú pôsobnosť, musí byť vybavený mocenskými právomocami a musí mu byť prikázaná vecná a miestna, príp. osobná príslušnosť. Ak správny orgán štátnej správy vykonáva správu, ktorá je označovaná ako nariadenovacia, vrchnostenská, resp. mocenská, tak určujúcim znakom je pôsobnosť.

Mocenská právomoc sa prejavuje týmito aktami:

- vydávaním všeobecných správnych aktov;
- vydávaním individuálnych správnych aktov;
- zatváraním verejnoprávnych dohôd;
- výkonom rozhodnutí (exekúciou).

Zákon reguluje pôsobnosť, právomoc, zodpovednosť, ciele a metódy, organizačnú štruktúru, formy a nástroje uskutočňovania štátnej správy. Taktiež všetky iniciatívne prvky a formulovanie normatívnych aktov nadriadených orgánov musia byť v medziach zákona. Štátna správa je najvýznamnejšia zložka verejnej správy. Zriadením orgánu štátnej správy vzniká jeho spôsobilosť na právne úkony a dostáva

¹Zákon č. 460/1992 Zb., Ústava Slovenskej republiky. Článok 1.

určité právomoci a pôsobnosti a taktiež sa na neho vzťahuje zodpovednosť za výkon správy².

1.2.1 Štruktúra štátnej moci

Organizácia štátnej správy sa člení na tieto časti:

A) Ústredná štátna správa

Ústrednú štátnu správu tvoria:

Ústredné orgány štátnej správy (ministerstvá ako orgány na čele s ministrom). Na základe schváleného zákona č. 372/ 2010 Z.z., ktorým sa zmenil a doplnil Zákon č. 575/2001 o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy, sa názov Ministerstva pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja s účinnosťou k 1.11.2010 zmenil na Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka. Podľa §16 toho istého zákona bolo opäť vytvorené aj nové ministerstvo, a to Ministerstvo životného prostredia.

B) miestna štátna správa (Krajské úrady a Špecializovaná štátna správa).

Do **špecializovanej miestnej správy** patria subjekty, ktorým je výkon štátnej moci zverený podľa osobitných zákonov. Napr. orgán daňového riaditeľstva, daňových úradov a správy finančnej kontroly sú ustanovené zákonom NR SR č. 150/2001 o daňových orgánoch. Zákonom o výkone katastra nehnuteľnosti SR je ustanovený rámec okresu orgánu správy katastra nehnuteľnosti mimo rámca okresného úradu atď.³

Miestnu štátnu správu tvoria menšie územné jednotky, ktoré zriaďuje štátna správa. Charakteristická je hierarchickým usporiadaním, čo znamená podriadenosť nižšieho stupňa voči vyššiemu stupňu štátnej správy.

Verejná správa sa z hľadiska rozsahu služieb člení na verejnú správu:

- a) **v užšom zmysle slova;**
- b) **v širšom zmysle slova.**

Úlohou verejnej správy v užšom zmysle slova je vykonávanie správnej činnosti prostredníctvom na to určených orgánov v súlade so zákonmi a v rozsahu zverených

²KOSORÍN, F. Verejná správa (Konceptia, reformy, organizácia). s. 63-67.

³KOSORÍN, F. Verejná správa (Konceptia, reformy, organizácia). s. 63.

právomocí. Realizovaná je prostredníctvom vládnych, štátnych, regionálnych, miestnych, ale aj poverených neštátnych orgánov.

Do verejnej správy v širšom zmysle slova spadá celá sústava ústredných orgánov štátnej správy, čiže ministerstvá, ústredné úrady, ale aj zákonodarné, výkonné a kontrolné orgány. Rozsah a presná charakteristika systému verejnej správy sú pomerne zložité, pretože tento systém nezahŕňa len sústavu orgánov a inštitúcií, prostredníctvom ktorých sú spravované verejné záležitosti, ale aj:

- sústavu zákonov, vyhlášok, predpisov;
- alokáciu pracovníkov inštitúcií a funkčných miest;
- súbory pravidiel, pracovných postupov a činností;
- komunikačné systavy a ich nosiče;
- budovy, kancelárie, techniky a prvky hmotného zabezpečenia.⁴

C) Samosprávne verejnoprávne subjekty

Medzi tieto subjekty, ktoré sú ustanovené osobitnými zákonmi sú napr. organizácie politických strán, organizácie cirkví a organizácie verejnoprávných korporácií. Organizácia samosprávy sa formuje podľa zákona NR SR o obecnom zriadení, zákona o samospráve vyšších územných celkov a ďalších osobitných zákonov, ktoré vymedzujú podiel správy štátu pre samostatné štátom a zákonom uznané verejnoprávne subjekty.

1.3 Samospráva

Organizáciu samosprávy tvoria tri časti:

A) Územná samospráva, ktorá sa člení na:

- samosprávne kraje (SMK), resp. vyššie územné celky (VÚC);
- obce a mestá.

Územná samospráva je správa verejných vecí vykonávaná na určitom území a je rozhodujúcim prvkom v procese decentralizácie. Svoje úlohy vykonáva sama, bez zasahovania zvonku a na základe kolektívneho rozhodovania miestnej parlamentnej demokracie. Podľa čl. 64 Ústavy SR je základom územnej samosprávy obecné zriadenie, ktoré pozostáva z obce a vyššieho územného celku (VÚC).

⁴SIVÁK, R. a kol. Verejné financie. s. 95-96.

B) Zájmová samospráva, kam sú podľa osobitných zákonov:

- organizácie politických strán;
- organizácie cirkví.

Ak samospráva nadobúda formu samosprávy profesijných, resp. záujmových združení hovoríme o **záujmovej samospráve**. Podľa čl. 29 Ústavy SR má každý právo spolu s inými sa združovať v spolkoch, spoločnostiach alebo iných združeniach.

C) Verejnoprávne korporácie, resp. verejnoprávne inštitúcie, ktoré predstavujú špecializovanú samosprávu.

Verejnoprávnu korporáciu ako časť verejnej správy tvoria právnické osoby, nezávislé inštitúcie verejnej moci, ako sú verejné vysoké školy, Sociálna poisťovňa, zdravotné poisťovne, Národná banka Slovenska, Slovenská obchodná a priemyselná komora, Matica slovenská a pod. Poverenie verejnoprávnej korporácie je plniť úlohy štátu na zabezpečenie výkonov špeciálnej správy štátu vo veciach uspokojovania potrieb občanov pri poskytovaní verejných statkov určitej kvality a kvantity v podmienkach trhu.

Správne orgány verejnoprávných korporácií sú samosprávne orgány a sú tvorené zástupcami štátu, územnej i záujmovej samosprávy, odborového hnutia, podnikateľských zväzov a pod. Verejnoprávne korporácie sú zaradené do sústavy verejnej správy ako tzv. **špecializovaná samospráva**.⁵

1.4 Obec

Obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky. Združuje osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a vlastnými príjmami.

Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov. Obci pri výkone samosprávy možno ukladať povinnosti a obmedzenia len zákonom a na základe medzinárodnej zmluvy.

Počet obcí v Slovenskej republike v roku 2009 bol 2891, z toho 138 miest.⁶

⁵KOSORÍN, F. Verejná správa (Konceptia, reformy, organizácia). s. 64.

⁶Štatistický úrad Slovenskej republiky. [online]. 2010. [cit. 2010- 11-15].Dostupné z WWW: <<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=2213>>.

Územie obce

Za územie obce je považovaný územný celok tvorený jedným alebo viacerými katastrálnymi územiami. Územie obce sa môže členiť na časti obce.

Obyvateľom obce je osoba, ktorá má na území obce trvalý pobyt.⁷

Obec pri výkone samosprávy najmä:

- vykonáva úkony súvisiace s hospodárením a s hnutelným a nehnuteľným majetkom obce a s majetkom vo vlastníctve štátu prenechaným obci do užívania;
- zostavuje a schvaľuje rozpočet obce a záverečný účet obce;
- rozhoduje vo veciach miestnych daní a miestnych poplatkov a vykonáva ich správu;
- usmerňuje ekonomickú činnosť;
- zabezpečuje výstavbu a údržbu a vykonáva správu miestnych komunikácií, verejných priestranstiev, obecného cintorína, kultúrnych, športových a ďalších obecných zariadení, kultúrnych pamiatok, pamiatkových území a pamätihodností obce;
- zabezpečuje verejnoprávne služby, najmä nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom;
- udržuje čistotu v obci, správu a údržbu verejnej zelene a verejného osvetlenia, zásobovanie vodou, odvádzanie odpadových vôd, nakladanie s odpadovými vodami zo žúmp a miestnu verejnú dopravu;
- utvára a chráni zdravé podmienky a zdravý spôsob života a práce obyvateľov obce, chráni životné prostredie, utvára podmienky na zabezpečovanie zdravotnej starostlivosti, na vzdelávanie, kultúru, osvetovú činnosť, záujmovú umeleckú činnosť, telesnú kultúru a šport;
- plní úlohy na úseku ochrany spotrebiteľa;
- obstaráva a schvaľuje územnoplánovacia dokumentáciu a programy rozvoja bývania;
- spolupôsobí pri utváraní vhodných podmienok na bývanie;
- vykonáva vlastnú podnikateľskú činnosť v záujme zabezpečenia potrieb obyvateľov obce a rozvoja obce;

⁷Zákon č. 369/1990 Zb., o obecnom zriadení. §1- 3.

- zakladá, zriaďuje, ruší a kontroluje svoje rozpočtové a príspevkové organizácie;
- organizuje hlasovanie obyvateľov obce pri dôležitých otázkach života a rozvoja obce;
- zabezpečuje verejný poriadok;
- zabezpečuje ochranu kultúrnych pamiatok;
- vykonáva osvedčovanie listín a podpisovanie na listinách;
- vedie obecnú kroniku.

Obec má právo vo veciach územnej samosprávy vydávať nariadenia, ktoré však nesmú byť v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas Národná rada Slovenskej republiky a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom, ktorý ustanovuje zákon.

Majetok obce

Majetkom obce sú veci vo vlastníctve obce a majetkové práva obce. Majetok obce slúži na plnenie úloh obce. Majetok obce sa má zveľaďovať, zhodnocovať a vo svojej celkovej hodnote zanechať nezmenšený. Majetok obce a nakladanie s ním upravuje zákon Slovenskej národnej rady č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov. Majetok obce možno použiť najmä na verejné účely (najmä pre miestne komunikácie a iné verejné priestranstvá), je verejne prístupný a možno ho obvyklým spôsobom používať, ak jeho obec neobmedzila.⁸

Samosprávu obce vykonávajú obyvatelia obce troma spôsobmi:

A) orgánmi obce:

- obecné zastupiteľstvo;
- starosta obce.

B) hlasovaním obyvateľov obce v prípadoch:

- pri návrhoch na zlúčenie, rozdelenie alebo zrušenie obce;
- zavedenia a zrušenia, príp. povolenia úľavy z verejnej dávky alebo miestneho poplatku;
- pri petíciách skupiny obyvateľov obce (musí byť podpora 20 % oprávnených voličov).

⁸Zákon č. 369/1990 Zb., o obecnom zriadení. §4- 8.

C) verejným zhromaždením obyvateľov obce:

- zvolané obecným zastupiteľstvom na prerokovanie obecných vecí buď za celú obec, alebo jej časť.⁹

1.4.1 Orgány obce

Obecné zastupiteľstvo

Obecné zastupiteľstvo je zastupiteľský zbor obce zložený z poslancov zvolených v priamych voľbách obyvateľmi obce na štyri roky. Funkčné obdobie obecného zastupiteľstva sa končí zložením sľubu poslancov novozvoleného zastupiteľstva. Obecné zastupiteľstvo rokujú vždy v zbere. Spôsobilé rokovať a uznávať sa je vtedy, ak je prítomná nadpolovičná väčšina. Schádza sa podľa potreby, najmenej však raz za dva mesiace. Jeho zasadnutie zvoláva a vedie starosta. Zasadnutie obecného zastupiteľstva možno uskutočniť aj v prípade, že ho starosta nezvolá, ale zvolá ho zástupca starostu alebo poslanec poverený obecným zastupiteľstvom. Návrh programu rokovania sa oznamuje a zverejňuje na úradnej tabuli aspoň tri dni pred zasadnutím obecného zastupiteľstva, alebo pokiaľ ide o mimoriadne zasadnutie, aspoň 24 hodín pred jeho konaním.

Obecná rada a komisie

Obecné zastupiteľstvo môže zriadiť obecnú radu a komisie. Tie plnia funkcie poradných, iniciatívnych a kontrolných orgánov obecného zastupiteľstva a starostu obce. Môžu byť vytvorené ako dočasné alebo stále.

Obecná rada je zložená z poslancov obecného zastupiteľstva, ktorých volí obecné zastupiteľstvo na celé funkčné obdobie. Jej úlohou je plniť rozhodnutia obecného zastupiteľstva a starostu. Počet členov obecnej rady tvorí najviac tretinu počtu poslancov obecného zastupiteľstva. V zložení obecnej rady sa prihliada na zastúpenie politických strán v obecnom zastupiteľstve. Obecnú radu a jej členov môže obecné zastupiteľstvo kedykoľvek odvolať. Schádza sa podľa potreby, najmenej raz za mesiac. Jej zasadnutie zvoláva a vedie starosta. Obecná rada je spôsobilá rokovať, ak je prítomná nadpolovičná väčšina všetkých členov rady a na prijatie uznesenia obecnej rady je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny všetkých jej členov.

Starosta

Starosta je predstaviteľom obce a najvyšším výkonným orgánom obce. Je štatutárnym orgánom v majetkoprávných vzťahoch obce, v pracovnoprávných vzťahoch zamestnancov obce a v administratívno-právných vzťahoch je správnym orgánom.

⁹KOSORÍN, F. Verejná správa (Konceptia, reformy, organizácia). s 80.

Funkcia starostu je verejná funkcia. Funkčné obdobie starostu sa skončí zložením sľubu novozvoleného starostu.¹⁰

Obecný úrad

Obecný úrad je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu, ktorý je zložený z pracovníkov obce. Jeho úlohou je zabezpečovanie administratívnych a organizačných vecí obecného zastupiteľstva a starostu, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom.¹¹ Ak má obec väčší počet zamestnancov, môže byť zriadená funkcia **prednostu obecného úradu**.

Tabuľka 1: Počet poslancov obecného zastupiteľstva v závislosti na počte obyvateľov

Počet obyvateľov	Počet členov
0 - 40	3
41 - 500	3 - 5
501 - 1000	5 - 7
1001 - 3000	7 - 9
3001 - 5000	9 - 11
5001 - 10 000	11 - 13
10 001 - 20 000	13 - 19
20 001 - 50 000	15 - 25
50 001 - 100 000	19 - 31
100 000 a viac	23 - 41

Zdroj: Zákon č. 369/ 1990 Zb., o obecnom zriadení, §11

1.4.2 Zlučovanie a združovanie obcí

Obec sa samostatne rozhoduje a uskutočňuje všetky úkony súvisiace so správou obce a jej majetku. Na obce môžu byť prenášané niektoré kompetencie vo veciach štátnej správy. Obce majú možnosť sa združovať do miestnych, regionálnych a republikových združení na zabezpečenie vecí spoločného záujmu.

Združenie obcí

Združenie obcí je právnická osoba a predmetom činnosti združenia obcí je najmä oblasť sociálnych vecí, starostlivosť o životné prostredie (hlavne zhromažďovanie, vývoz a spracovanie komunálneho odpadu a čistenie odpadových vôd), miestna doprava, oblasť školstva, kultúry a regionálny cestovný ruch.

¹⁰Zákon č. 369/1990 Zb., o obecnom zriadení. §11- 15.

¹¹KOSORÍN, F. Verejná správa (Konceptia, reformy, organizácia). s. 80.

Dve obce alebo viac obcí sa môžu zlúčiť do jednej obce. Obec sa môže rozdeliť na dve alebo viac obcí. Zlúčením obcí zanikajú zlučované obce a vzniká nová obec. Zlúčiť alebo rozdeliť obec možno len s účinnosťou ku dňu konania všeobecných volieb do orgánov samosprávy obcí.

Obec sa môže rozdeliť, ak nové obce budú mať katastrálne územie alebo súbor katastrálnych území tvoriaci súvislý celok, najmenej 3 000 obyvateľov a ak urbanisticky nesplynuli s ostatnými časťami obce. Obec však nemožno rozdeliť, ak do rozvoja odčleňovanej časti obce boli vložené investície, od ktorých je celá obec závislá.¹²

Do miestnych, regionálnych a republikových združení na Slovensku patria napr. spoločné obecné úrady, regionálne samosprávy alebo Združenie miest a obcí Slovenska.¹³

Zlučovanie a združovanie obcí by malo priniesť najmä:

- zvýšenie odborných kapacít obcí;
- zníženie počtu volených zástupcov;
- odstránenie neefektívneho zabezpečovania rovnakých úloh malými, susediacimi obcami;
- snaha o vyššiu transparentnosť;
- posilnenie ekonomického potenciálu a zlepšenia podmienok na vytváranie pracovných príležitostí;
- vyššiu kvalitu poskytovaných služieb.¹⁴

Spoločné úrady alebo poverené obce

Reforma v roku 2001 preniesla významné kompetencie na obce a vyššie územné celky zo systému štátnej správy. Medzi hlavné body reformy patrilo zrušenie okresných úradov a prenos kompetencií na obce a mestá. Spoločné obecné úrady vznikajú na základe zmlúv medzi samosprávnymi orgánmi obcí a majú za úlohu odborne náročné úlohy a vydávanie rozhodnutí a ich výkon.

Poverené obce sú zriadené, aby zabezpečovali spôsoby výkonov štátnej správy v lokalite územnej samosprávy obcí a miest.¹⁵

¹²Zákon č. 369/1990 Zb., o obecnom zriadení. §2 a §20.

¹³KOSORÍN, F. Verejná správa (Konceptia, reformy, organizácia). s. 79.

¹⁴SCHULTZOVÁ, A. a kol. Verejný financie. s.192- 193.

¹⁵KOSORÍN, F. Verejná správa (Konceptia, reformy, organizácia). s. 80- 81.

1.5 Rozpočty

1.5.1 Sústava verejných rozpočtov na Slovensku

Sústavu verejných rozpočtov v SR tvoria tieto rozpočty:

- rozpočet Európskej únie;
- štátny rozpočet;
- rozpočty vyšších územných celkov;
- rozpočty miest a obcí;
- rozpočty rozpočtových a príspevkových organizácií;
- rozpočty štátnych a iných verejných fondov;
- rozpočet Fondu národného majetku SR;
- rozpočet Slovenského pozemkového fondu;
- rozpočet sociálnej poisťovne;
- rozpočty zdravotných poisťovní;
- rozpočty verejných vysokých škôl;
- rozpočet Slovenskej konsolidačnej;
- rozpočet Národnej diaľničnej spoločnosti;
- rozpočet Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny.¹⁶

Miestne rozpočty sú samosprávne, samostatné a je pre ne charakteristické, že nie sú súčasťou verejného rozpočtu. Princíp samosprávneho finančného hospodárenia miestnych orgánov však nevyklučuje finančné vzťahy medzi miestnymi rozpočtami a štátnym rozpočtom. Jedná sa najmä o presúvanie peňažných prostriedkov do miestnych rozpočtov. Opačná situácia nastáva iba výnimočne.¹⁷

„Rozpočty verejnej správy a územnej samosprávy predstavujú komplex vzťahov, ktoré sa riadia rozpočtovými pravidlami a zásadami.“ Procesy, ktoré vyplývajú zo vzťahov v rámci verejnej správy, ale aj zo so subjektmi mimo nej sú upravené zákonmi o rozpočtových pravidlách. V týchto zákonoch sú upravené aj jednotlivé fázy rozpočtového procesu, pravidlá rozpočtového hospodárenia, štátny záverečný účet, postavenie Ministerstva financií SR a zriaďovanie rozpočtových a príspevkových organizácií. Vzájomne vzťahy medzi jednotlivými subjektmi územnej samosprávy navzájom, ako

¹⁶SCHULTZOVÁ, A. a kol. Verejné financie. s. 51- 54.

¹⁷SIVÁK, R. a kol. Verejné financie. s. 112.

aj interakcie so subjektmi verejnej správy sú upravené zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Pomocou tejto právnej formy sú vytvorené rámce, podľa ktorých sa riadia finančné vzťahy medzi rozpočtami obcí a rozpočtami VÚC k iným právnickým a fyzickým osobám.

1.5.2 Rozpočet obce

Základom finančného hospodárenia obce je rozpočet obce, ktorý sa zostavuje na obdobie jedného kalendárneho roka.

Rozpočet obce obsahuje príjmy a výdavky spojené s činnosťou samosprávy, finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu, k rozpočtu samosprávneho kraja a finančné vzťahy k právnickým a fyzickým osobám. Pred schválením je rozpočet obce zverejnený najmenej na 15 dní spôsobom v obci obvyklým, aby sa k nemu mohli obyvatelia obce vyjadriť. To platí aj o záverečnom účte obce, ako aj o návrhu na vyhlásenie dobrovoľnej zbierky. Ak vzniknú prebytky v rozpočte obce, tak môžu byť prevedené do mimorozpočtového peňažného fondu obce alebo do rozpočtu obce na ďalší rozpočtový rok. Obec je povinná viesť účtovníctvo v súlade s osobitnými zákonmi a nechať si ročnú účtovnú uzávierku overiť audítormi.¹⁸

Viacročný rozpočet je strednodobý ekonomický nástroj finančnej politiky obce, v ktorom sú v rámci ich pôsobnosti vyjadrené zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov najmenej na tri rozpočtové roky.¹⁹

Zostavovanie rozpočtu obce vychádza predovšetkým z viacročného rozpočtu, z určeného podielu na výnosoch daní a zo schválených finančných vzťahov štátneho rozpočtu k rozpočtom územným samosprávam.

„Rozpočtový plán je bilancia príjmov a výdavkov, ktorá je zostavená podľa zákonom stanovených pravidiel na určité obdobie.“ Je to základný nástroj na hospodárenie verejných inštitúcií.²⁰

Rozpočet obce sa vnútorne člení na :

- bežné príjmy a bežné výdavky (**bežný rozpočet**);
- kapitálové príjmy a kapitálové výdaje (**kapitálový rozpočet**);
- **finančné operácie.**

¹⁸Zákon č. 369/1990 Zb., o obecnom zriadení. §9.

¹⁹Zákon č. 583/4004 Z.z., o rozpočtových pravidlách. §9.

²⁰SCHULTZOVÁ, A. a kol. Verejné financie. s. 46.

Bežný rozpočet (neinvestičný) zachytáva príjmy a výdavky rozpočtu na zabezpečenie základných funkcií. Obec je pri zostavovaní rozpočtu povinná prednostne zabezpečiť krytie všetkých záväzkov, ktoré pre ne vyplývajú z plnenia povinnosti ustanovených osobitnými predpismi.

Kapitálový rozpočet (investičný) rozpočet zachytáva rozpočtové príjmy a výdavky na investície.

Kapitálový rozpočet sa zostavuje ako vyrovnaný alebo prebytkový a môže byť zostavený ako schodkový, ak tento schodok možno kryť zostatkami finančných prostriedkov obce z minulých rokov, návratnými zdrojmi financovania, alebo je tento schodok krytý prebytkom bežného rozpočtu v príslušnom rozpočtovom roku.

Ak je bežný alebo kapitálový rozpočet zostavený ako prebytkový, možno prebytok príslušného rozpočtu použiť na úhradu návratných zdrojov financovania. Príjmy kapitálového rozpočtu sa môžu použiť na vyrovnanie časového nesúladu medzi príjmami a výdavkami bežného rozpočtu, ak sa vrátia do termínu ich použitia na rozpočtovaný účel, najneskôr však do konca rozpočtového roka. Prostredníctvom finančných operácií sa vykonávajú prevody z peňažných fondov obce a realizujú sa návratné zdroje financovania a ich splácanie.

Finančné operácie

Za finančné operácie sú považované aj poskytované pôžičky a návratné finančné výpomoci a z rozpočtu obce ich splátky, vystavené a prijaté zmenky, predaj a obstaranie majetkových účastí. Rozpočet obce sa zostavuje ako vyrovnaný alebo prebytkový.

Obec je povinná zostaviť svoj bežný rozpočet ako vyrovnaný alebo prebytkový.²¹ Obec sleduje v priebehu rozpočtového roka vývoj hospodárenia podľa rozpočtu a v prípade potreby vykonávajú zmeny vo svojom rozpočte, najmä zvýšenie vlastných príjmov alebo zníženie výdavkov, s cieľom zabezpečiť vyrovnanosť bežného rozpočtu ku koncu rozpočtového roka, pričom schodok bežného rozpočtu obce môže vzniknúť len z dôvodu použitia prostriedkov rezervného fondu.

Obec je povinná poskytovať ministerstvu financií potrebné údaje o svojom hospodárení. Do plnenia rozpočtu obce sa zahrňujú len tie príjmy, výdavky a finančné operácie, ktoré sa uskutočnili v príslušnom rozpočtovom roku. Na zaradenie príjmu alebo výdavku do plnenia rozpočtu obce je rozhodujúci deň pripísania prostriedkov

²¹Zákon č. 583/2004 Z.z., o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. §10- 16.

z príslušného účtu obce. Rozpočtové prostriedky možno použiť len na účely, na ktoré boli v rozpočte obce schválené.

Záverečný účet obce

Po skončení rozpočtového roka obec údaje o rozpočtovom hospodárení súhrne spracuje do záverečného účtu obce. Záverečný účet obce obsahuje najmä:

- údaje o plnení rozpočtu v súlade s rozpočtovou klasifikáciou;
- bilanciu aktív a pasív;
- prehľad o stave a vývoji dlhu;
- údaje o hospodárení príspevkových organizácií v ich pôsobnosti;
- prehľad o poskytnutých zárukách podľa jednotlivých príjemcov;
- údaje o nákladoch a výnosoch podnikateľskej činnosti.

Rozpočtové opatrenia

Príslušný orgán obce vykonáva zmeny rozpočtu v priebehu rozpočtového roka rozpočtovými opatreniami, ktorými sú:

- presun rozpočtových prostriedkov v rámci schváleného rozpočtu, pričom sa nemenia celkové príjmy a celkove výdavky;
- povolené prekročenie výdavkov pri dosiahnutí vyšších príjmov;
- viazanie rozpočtových výdavkov, ak ich krytie je ohrozené naplnením rozpočtovaných príjmov alebo ak sa očakáva narušenie vyrovnanosti bežného rozpočtu z iných dôvodov ako použitím rezervného fondu.²²

1.5.3 Príjmy rozpočtu obce

Financovanie obcí prebieha predovšetkým z vlastných zdrojov, ako aj zo štátnych dotácií. V zákone sa ustanovuje, ktoré dane a poplatky sú príjmom obce. Na plnenie rozvojového programu obce alebo na plnenie inej úlohy, na ktorej má štát záujem, môže byť obci poskytnutá štátna dotácia. Domáhanie štátnych dotácií je možné len v medziach zákona.²³ Obec môže svoje úlohy financovať aj z prostriedkov združených s inými občanmi, so samosprávnymi krajinami a s inými právnickými osobami alebo fyzickými osobami.²⁴

²²Zákon č. 583/2004 Z.z., o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. §14.

²³Zákon č. 460/1992 Zb., Ústava Slovenskej republiky. Článok 65.

²⁴Zákon č. 369/1990 Zb., o obecnom zriadení. §7.

Reforma v roku 2004

V roku 2004 bol schválený nový komplexný návrh **fiškálnej decentralizácie**. Skladá sa zo zákona o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy (zákon č. 564/2004), zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy (zákon č. 583/2004) a zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady (zákon č. 582/2004).

Nový systém nadobudol účinnosť k 1.1. 2005. Rozdiel oproti roku 2004 daň z príjmov fyzických osôb s výnimkou príjmov vyberaných zrážkou sa znovurozdeľuje medzi subjekty verejnej správy takto: **obce - 70,3 %, VÚC - 23,5 % a štátny rozpočet - 6,2 % z celkového výnosu dane**. Taktiež došlo k zrušeniu kapitoly Súhrnný finančný vzťah k obciam a VÚC, ktorá slúžila na financovanie kompetencií obcí a VÚC formou dotácií. Do rozpočtu začali plynúť aj ďalšie daňové príjmy, a to daň z nehnuteľností a dane za špecifické služby.²⁵

Príjmy rozpočtu obce sú:

- výnosy miestnych daní a poplatkov;
- nedaňové príjmy z vlastníctva a prevodu vlastníctva majetku obce, z činnosti obce a jej rozpočtových organizácií;
- výnosy z finančných prostriedkov obce;
- sankcie za porušenie finančnej disciplíny uložené obcou;
- dary a výnosy dobrovoľných zbierok v prospech obce;
- podiely na daniach v správe štátu;
- dotácie zo štátneho rozpočtu na úhradu preneseného výkonu štátnej správy;
- ďalšie dotácie zo štátneho rozpočtu v súlade so zákonom;
- o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok;
- účelové dotácie z rozpočtu vyššieho územného celku alebo z rozpočtu inej obce na realizáciu zmlúv podľa osobitných predpisov;
- prostriedky z Európskej únie a iné prostriedky zo zahraničia poskytnuté na konkrétny účel;
- iné príjmy ustanovené osobitnými predpismi.

²⁵SCHULTZOVÁ, A. a kol. Verejné financie. s. 107- 108.

Obec môže na plnenie svojich úloh použiť aj:

- prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov;
- zisk z podnikateľskej činnosti;
- návratné zdroje financovania;
- združené prostriedky.²⁶

Sústava miestnych daní

Do sústavy miestnych daní patria tieto dane:

- daň z nehnuteľností;
- daň za psa;
- daň za užívanie verejného priestranstva;
- daň za ubytovanie;
- daň za predajné automaty;
- daň za nevýherné hracie nástroje;
- daň za vjazd a zotrvanie motorového vozidla v historickej časti obce;
- daň za jadrové zariadenie;
- poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady.

Charakteristické pre miestne dane je, že legislatívna úprava obsahuje vysokú mieru kompetencií obcí pri ich uplatňovaní. Výnos z týchto daní smeruje iba do miestnych rozpočtov a jeho výšku obec ako správca týchto daní môže významne ovplyvniť.

1.5.4 Výdavky rozpočtu obce

Výdavky rozpočtu obce sú:

- záväzky vyplývajúce z plnenia povinností ustanovených osobitnými predpismi;
- výdavky na výkon samosprávnych pôsobností obce a na činnosť rozpočtových organizácií a príspevkových organizácií zriadených obcou;
- výdavky na úhradu preneseného výkonu štátnej správy;

²⁶Zákon č. 583/2004 Z.z., o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. §5.

- výdavky spojené so správou, údržbou a zhodnocovaním majetku obce a iných osôb, ktoré obec užíva na plnenie úloh;
- záväzky vzniknuté zo spolupráce s inou obcou alebo s vyšším územným celkom, prípadne s ďalšími osobami na zabezpečenie úloh vyplývajúcich z pôsobnosti obce vrátane záväzkov vzniknutých zo spoločnej činnosti;
- výdavky vyplývajúce z medzinárodnej spolupráce obce;
- úroky prijatých úverov, pôžičiek a návratných finančných výpomoci;
- výdavky súvisiace s emisiou cenných papierov vydaných obcou a na výdavky na úhradu výnosov z nich;
- iné výdavky ustanovené osobitnými predpismi.

Z rozpočtu obce sa môžu poskytovať dotácie právnickým osobám, ktorých zakladateľom je obec, a to na konkrétne úlohy a akcie vo verejnom záujme alebo v prospech rozvoja územia obce.²⁷

²⁷Zákon č. 583/2004 Z.z., o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. §7.

2 Praktická časť

2.1 Základné informácie o obci Dolná Mariková

2.1.1 Identifikačné údaje:

Názov: Obec Dolná Mariková

Adresa pre poštový styk: Obecný úrad Dolná Mariková 150, 018 02,
Slovenská republika

IČO: 00317152

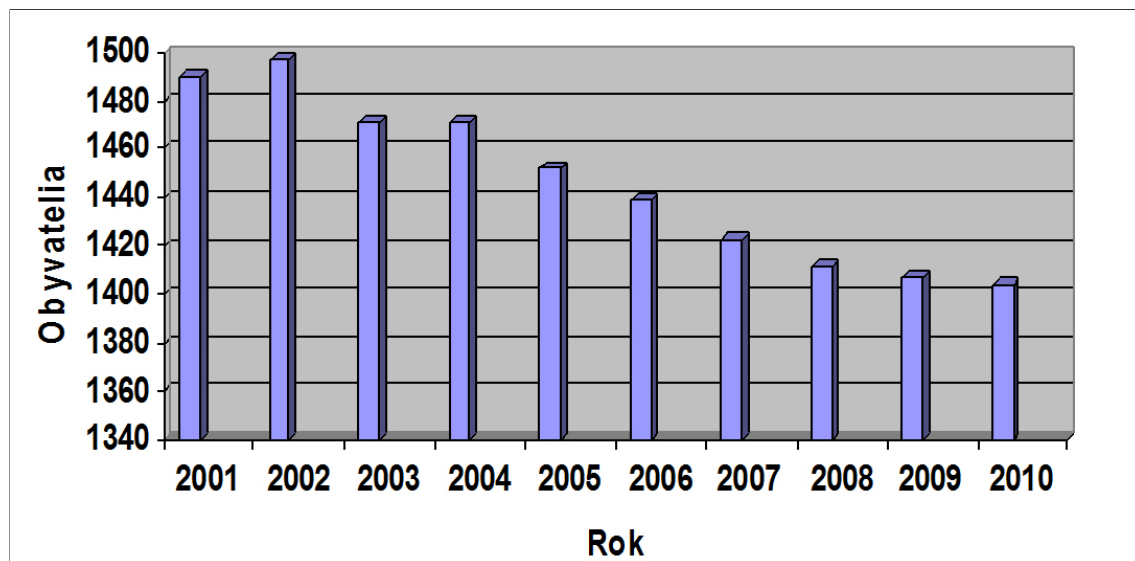
DIČ: 2020684655

2.1.2 Obec Dolná Mariková

Prvá písomná zmienka o obci pochádza z roku 1321, kedy sa v chotároch dnešnej Marikovej nachádzali dve Lehoty a osada Kóbárovce. V 19. storočí sa na území obce nachádzalo už päť mlynov a až sedem páleníc. V rokoch 1933 - 1934 v obci pôsobil kapitán Ján Nálepka. V roku 1954 sa odčlenila susedná Horná Mariková. V obci sa nachádza kostol sv. Petra a Pavla, ktorý bol postavený v roku 1758 v barokovom slohu. Obec má tri miestne časti, a to: Besné, Hadoše a Kátlina. Obcou smerom na juhovýchod preteká Marikovský potok.

Demografické údaje:

Počet obyvateľov: 1407 obyvateľov k 31.12. 2009, z toho 683 mužov a 724 žien.²⁸

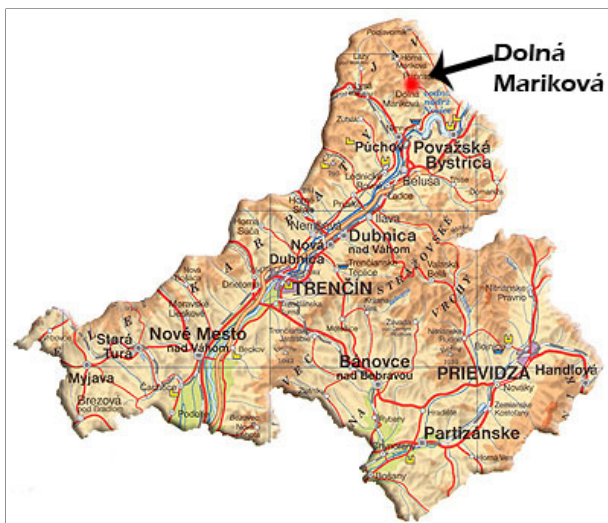
Graf č.1 Vývoj počtu obyvateľov rokoch 2006 - 2009

Zdroj: Matrika obce Dolná Mariková

²⁸Výročná správa obce Dolná Mariková za rok 2009

Geografické údaje:

Dolná Mariková leží 13 km severozápadne od okresného mesta Považská Bystrica (Trenčiansky samosprávny kraj) v pohorí Javorníky.²⁹

Obrázok č. 1 Geografická poloha obce Dolná Mariková

Zdroj: Trenčiansky samosprávny kraj. [online].2010.[cit.2010-12-19].

Dostupné z WWW:<<http://www.tsk.sk/sk/trenciansky-samospravny-kraj.htm>>.

Nadmorská výška:

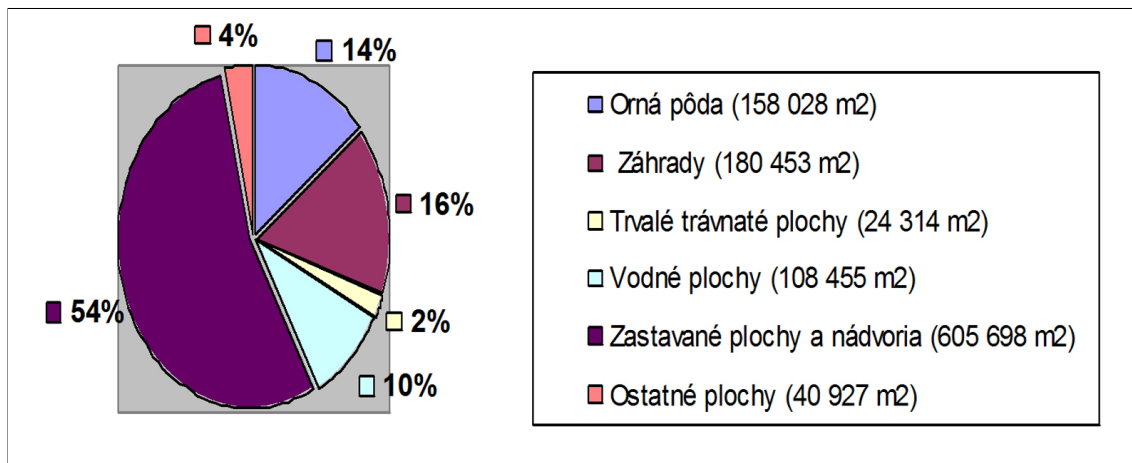
najvyšší bod: 730 m

najnižší bod: 324 m

Celková rozloha obce: 22,14 km²

²⁹Obec Dolná Mariková.[online].2010.[cit.2010-12-25].

Dostupné z WWW: <<http://www.dolnamarikova.sk/>>

Graf č. 2 Rozdelenie rozlohy obce podľa druhu pozemku, Intravilán (v %)

Zdroj: Výpis z katastra nehnuteľnosti, Katastrálne územie Dolná Mariková 811611

2.1.3 Základné orgány obce:

Obec Dolná Mariková je samostatný územný samosprávny celok Slovenskej republiky. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami.

Základné orgány obce tvoria:

1. Obecné zastupiteľstvo
2. Starosta obce
3. Rada obce

Obecné zastupiteľstvo a starosta obce na základe potrieb vytvára ako poradné orgány dočasné a dlhodobé komisie (Finančná, Stavebná a Kultúrno-športová komisia).

Obecné zastupiteľstvo Obce Dolná Mariková je zastupiteľský zbor zložený z 9 poslancov. Obecný úrad má 12 zamestnancov.

2.2 Rozpočtové hospodárenie v rokoch 2006- 2009

Od 1.1. 2009 sa na Slovensku používa Euro ako nová mena. Konverzný kurz bol stanovený takto: 1 = 30,1260 Sk.³⁰

Hospodárenie obce Dolná Mariková bolo v roku 2006 schválené a aj skončilo ako

³⁰Zavedenie Eura v SR. [online].2010. [cit.2010-12-19].

Dostupné z WWW <<http://www.euro.vlada.gov.sk/index.php?ID=928>>.

prebytkové, kde záverečný účet obce bol 1 266,164 tis. Sk. Časť prebytku bola presunutá do depozitu ako peniaze základnej školy.

Príjmy obce dosiahli čiastku 22 693,268 tis. Sk. Plnenie rozpočtu na príjmovej strane dosiahlo hodnotu 118 %. Príjmy boli pozitívne ovplyvnené aj čiastkami za byty a za finančné operácie, ktoré spolu predstavovali čiastku 1 280,207 tis. Sk a hodnotu úveru 650 tis. Sk.

Výdaje obce dosiahli čiastku 20 780,825 tis. Sk. Výška výdajov bola spôsobená vyšším čerpaním výdavkov ako bolo schválené, kde plnenie bolo takmer 106 %.

Prevod základnej škole bol 10 561,736 tis. Sk.

Tabuľka 2: **Rozpočtové hospodárenie v roku 2006 (v tis. Sk)**

	SR	UR	ZR	ZR - UR	PL (%)
Príjmy	18 356	18 389	21 694,548	3 305,548	117,98
Výdaje	9 645	9 678	10 219,088	541,088	105,59
Financovanie	8 711	8 711	11 475,459	2 764,459	131,73

Pozn.: SR = Schválený rozpočet; UR = Upravený rozpočet; ZR = Záverečný rozpočet (Skutočnosť k 31. 12. 2006); PL = plnenie.

Zdroj: *Záverečný účet Obecného úradu Dol. Mariková rok 2006*

Hospodárenie Obce Dolná Mariková bolo v roku 2007 schválené ako vyrovnané a skončilo s prebytkom 2 687,151 tis. Sk. Prebytok obce pozostával zo zostatkov na bežných bankových účtoch, z pokladne a z depozitu finančných prostriedkov základnej školy.

Prebytok vo výške 2 497 tis. Sk sa navrhol použiť najmä na výdaje spojené s výstavbou bytového domu, rekonštrukcie budov obecného úradu a na kanalizáciu.

Príjmy dosiahli hodnotu 22 572 tis. Sk, kde skutočné príjmy dosiahli plnenie viac ako 14 % oproti schváleným. Do príjmov bola započítaná aj čiastka 1 224 tis. Sk za prijaté finančné operácie a čiastka 759 tis. Sk za kapitálové príjmy.

Výdaje predstavovali čiastku 19 130 tis. Sk a ich skutočné plnenie oproti plánovaným výdajom bolo necelých 99 %.

Hospodárenie obce Dolná Mariková bolo v roku 2008 schválené ako vyrovnané a skončilo s prebytkom vo výške 1 490 tis. Sk. Obecné zastupiteľstvo sa rozhodlo použiť prebytok hospodárenia na tvorbu rezervného a sociálneho fondu.

Príjmy obce boli 21 293 tis. Sk, čo oproti schváleným príjmom predstavovalo plnenie viac ako 107 %. Výdaje dosiahli hodnotu 19 803 tis. Sk, kde skutočné plnenie oproti schválenému bolo necelých 100 %.

Tabuľka 3: **Rozpočtové hospodárenie v roku 2007 (v tis. Sk)**

	SR	UR	ZR	ZR - UR	PL (%)
Príjmy	19 376	22 572	22 572	3 196	114,35
Výdaje	19 376	20 353	19 130	- 246	98,73
Financovanie	0	2 219	3 442	3 442	–

Pozn.: SR = Schválený rozpočet; UR = Upravený rozpočet; ZR = Záverečný rozpočet (Skutočnosť k 31. 12. 2007); PL = plnenie.

Zdroj: *Záverečný účet Obecného úradu Dol. Mariková rok 2007*

Tabuľka 4: **Rozpočtové hospodárenie v roku 2008 (v tis. Sk)**

	SR	UR	ZR	ZR - UR	PL (%)
Príjmy celkom	19 881	26 654	21 293	1 412	107,10
Výdaje celkom	19 881	25 198	19 803	- 78	99,60
Financovanie	0	1 456	1 490	1 490	–

Pozn.: SR = Schválený rozpočet; UR = Upravený rozpočet; ZR = Záverečný rozpočet (Skutočnosť k 31. 12. 2008); PL = plnenie.

Zdroj: *Záverečný účet Obecného úradu Dol. Mariková rok 2008*

Hospodárenie obce Dolná Mariková bolo v roku 2009 schválené ako vyrovnané a skončilo s prebytkom 4,0812 tis. € (1 229,508 tis. Sk). Obec sa rozhodla použiť 100% prebytku na tvorbu rezervného a sociálneho fondu.

Príjmy obce dosiahli čiastku 716,564 tis. € (21 587,207 tis. Sk), čo oproti schváleným príjmom predstavovalo plnenie necelých 99 %. Avšak do príjmov v Záverečnom účte Obce Dolná Mariková neboli započítané nedaňové príjmy a ostatné príjmy, ktoré spolu tvorili čiastku 59,434 tis. € (1 790,508 tis. Sk).³¹

Výdaje obce boli 634,267 tis. € (19 107,927 tis. Sk), čo predstavovalo oproti schváleným výdajom plnenie necelých 88 %.

Skutočné príjmy Obce Dolná Mariková dosiahli najväčšou hodnotu v roku 2007 a to 22 572 tis. Sk. Naopak najnižšia hodnota bola v roku 2008 a to 21 293 tis. Sk.

Skutočné výdaje dosiahli najväčšiu hodnotu v roku 2006, a to 20 780,825 tis. Sk. Najväčší rozdiel vo výdajoch v schválenom a záverečnom rozpočte je v roku 2009,

³¹Poznámka: Obec zostavila rozpočty na roky 2006 – 2009 podľa ustanovenia §10 odsek 7) zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V priebehu sledovaného obdobia 2006 – 2009 boli zmenené a doplnené niektoré zákony, ktoré čiastočne menili formu záverečných účtov. To je práve dôvod, prečo nie sú v roku 2009 započítané nedaňové a ostatné príjmy do celkových príjmov, ale sú počítané samostatne.

Tabuľka 5: **Rozpočtové hospodárenie v roku 2009 (v tis. Sk)**

	SR	UR	ZR	ZR - UR	PL (%)
Príjmy	21 875,121	39 384,081	21 587,207	-287,914	98,68
Výdaje	21 845,121	37 475,478	19 107,927	- 2 767,193	87,35
Financovanie	0	1 908,602	2 479,279	2 479,279	–

Pozn.: SR = Schválený rozpočet; UR = Upravený rozpočet; ZR = Záverečný rozpočet (Skutočnosť k 31. 12. 2009); PL = plnenie.

Zdroj: *Záverečný účet Obecného úradu Dol. Mariková rok 2009*

a to až o hodnotu -2 767,193 tis. Sk. Práve v roku 2009 začali dôsledky hospodárskej krízy pôsobiť aj na obecný rozpočet. V tomto období, ako v jedinom, došlo aj k tomu, že skutočné príjmy nedosiahli schválenú čiastku, a teda plnenie bolo menej ako 100 %. Bola teda aj opatrnosť na výdajovej strane, kde plnenie rozpočtu bolo za sledované obdobie štyroch rokov na najnižšej úrovni niečo vyše 87 %.

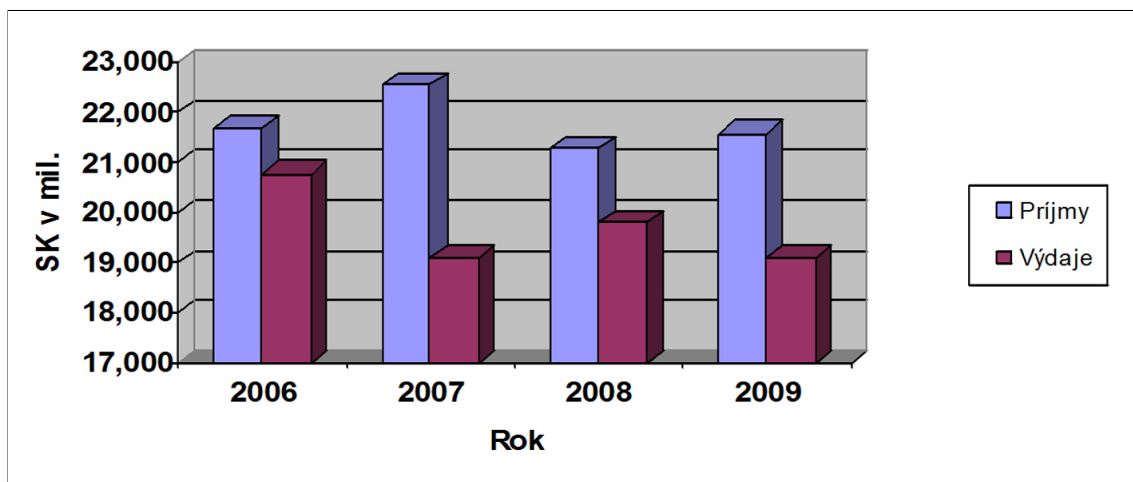
Rozpočty boli zostavené v súlade so zákonom č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako vyrovnané, resp. v roku 2006 bol rozpočet schválený ako prebytkový.

Obec v rokoch 2007 – 2009 zostavila svoje rozpočty ako vyrovnané a vzniknutý prebytok na základe obecného zastupiteľstva minimálne však 10 % presunula do rezervného fondu, ktorý sa používa na kapitálové výdavky. Obdobie počas hospodárskej krízy bolo špecifické v tom, že obce mohli prostriedky z rezervného fondu použiť aj na bežné výdavky, čo pred tým nebolo možné.

V Slovenskej republike často dochádza ku zmenám v legislatíve verejnej správy, čo so sebou prináša určitý prvok nestability. Obce musia veľmi často riešiť mnoho bežných problémov, ku ktorým patrí aj zostavovanie záverečných účtov. Počas analyzovaného obdobia štyroch rokov sa v záverečných účtoch vyskytli viaceré zmeny, a to hlavne pri položke „*Skutočnosť k 31.12.r.r.*“ na príjmovej strane rozpočtu.

V roku 2007 sa do tejto položky započítavali aj kapitálové príjmy a príjmové finančné operácie. V roku 2008 iba daňové príjmy, nedaňové príjmy a granty s transfermi bez bežných – ostatných príjmov. A za rok 2009 v tejto položke figurujú iba daňové príjmy spolu s grantmi a transfermi.

Hospodárenie v každom roku skončilo ako prebytkové, kde najvyšší rozdiel medzi príjmami a výdavkami bol v roku 2007, a to 3 442 tis. Sk.

Graf č. 3 Vývoj skutočných príjmov a výdajov v rokoch 2006 - 2009 (v mil. Sk)

Zdroj: Záverečné účty Obce Dolná Mariková 2006 - 2009

2.2.1 Vývoj grantov a transferov obce v rokoch 2006 - 2009

Granty a transfery sú jednou z najdôležitejších zložiek príjmov obce. Sú účelovo viazané a musia byť použité v súlade s ich účelom. Prostredníctvom nich sú financované napr. základná škola, materská škola, aktivácia nezamestnaných, matrika, životné prostredie, voľby a pod.

Granty a transfery tvorili v rokoch 2006 - 2009 podiely na celkových príjmoch obce v rozmedzí od 45, 30 % do 51 %. Najvyšší podiel dosiahli v roku 2006, kedy tvorili hodnotu 10 427,373 tis. Sk.

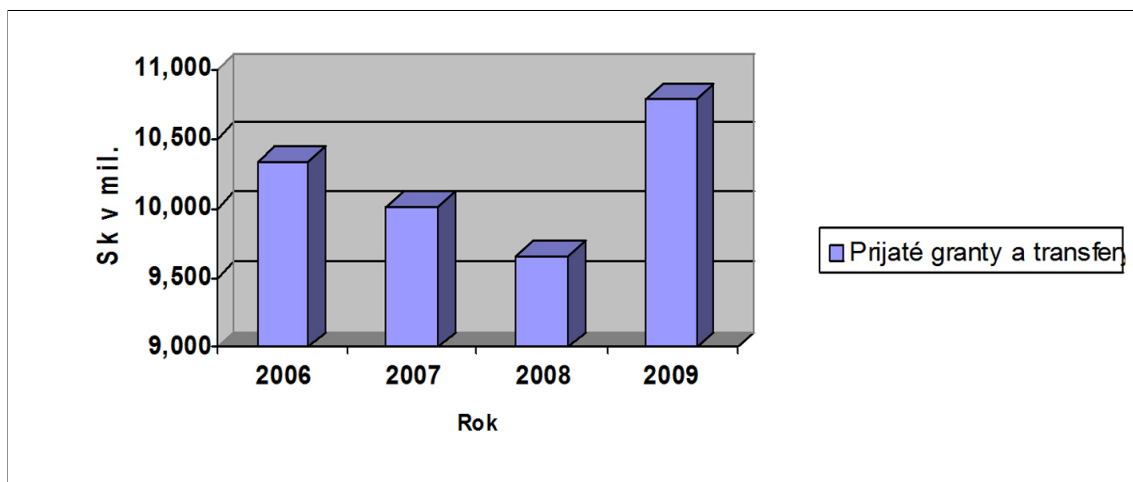
Tabuľka 6: Podiel grantov a transferov na celkových príjmoch obce v rokoch 2006 – 2009 (v tis. Sk)

	2006	2007	2008	2009
Granty a transfery	10 427,373	10 002	9 663	10 774,684
Príjmy za rok	20 414,340	20 589	21 293	23 377,715
G a T/ príjmy (%)	51,00	48,58	45,30	46,09

Pozn.: G a T = hodnota grantov a transferov v danom roku.

Zdroj: Záverečné účty Obce Dolná Mariková za roky 2006 – 2009

Najvyšší príjem z grantov bol dosiahnutý v roku 2009, a to 10 774,684 tis. Sk. Najnižšia hodnota 9 663 tis. Sk bola zaznamenaná v roku 2008.

Graf č. 4 Prijaté granty a transfery obce v rokoch 2006 – 2009 (v mil. Sk)

Zdroj: Záverečné účty Obce Dolná Mariková za roky 2006 – 2009

2.2.2 Vývoj daňových príjmov obce v rokoch 2006 - 2010

Daňové príjmy spolu s prijatými grantmi a transfermi patria k základným pilierom príjmov obce. Obec svojim rozhodovaním môže ich výšku čiastočne ovplyvňovať. V sledovanom období tvorili výnosy dane z príjmov, ktoré boli poukázané zo štátneho rozpočtu na daňových príjmoch od 90,75 % v roku 2009 až po 92,75 % v rokoch 2006 – 2008.

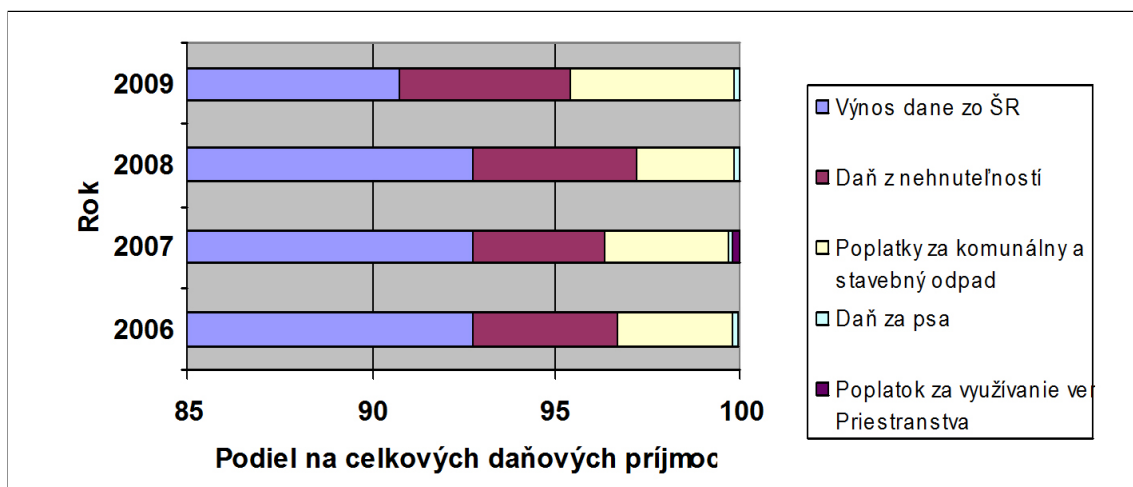
Ďalšiu položku tvoria príjmy z daní z nehnuteľností, ktoré tvorili na celkovom objeme daňových príjmov od 3,6 % v roku 2007 až po 4,66 % v roku 2009. Veľkosťou porovnateľný príjem je za poplatky z komunálneho odpadu a drobného stavebného odpadu, kde sa hodnota pohybuje od 2,65 % v roku 2008 až do 4,44 % pre rok 2009.

Najmenšie percentuálne výchylky sú pri daňových príjmoch za psa, kde je čiastka v rokoch 2006 a 2007 na úrovni 0,17 % a za roky 2007 a 2009 na úrovni len 0,15 %. Príjmy z poplatkov za užívanie verejného priestranstva boli v roku 2006 len 0,004 % a v roku 2007 dosiahli hodnotu 0,19 %. V rokoch 2008 a 2009 príjmy z poplatkov za používanie verejného priestranstva boli rovné nule. Nebolo to preto, že by bol poplatok zrušený, ale preto, lebo obec by musela dať platobný výmer, tak sa to riešilo poplatkom za vyhlásenie v miestnom rozhlase.

Tabuľka 7: Prehľad štruktúry daňových príjmov obce v rokoch 2006 – 2009 (v tis. Sk)

	2006	2007	2008	2009
Výnos dane zo ŠR	8 089,976	8 325	9 322	8 187,614
Daň z nehnuteľnosti	343,360	323	453	420,348
Poplatky KSO	267,345	295	266	400,464
Daň za psa	14,840	15	15	13,556
Poplatok za VP	6,850	17	0	0
SPOLU	8 722,371	8 975	10 056	10 812,522

Pozn.: ŠR = štátny rozpočet; Poplatky KSO = poplatky za komunálny a drobný stavebný odpad; Poplatok za VP = poplatok za využívanie verejného priestranstva.
Zdroj: Záverečné účty Obce Dolná Mariková za roky 2006 - 2009

Graf č. 5 Štruktúra daňových príjmov obce v rokoch 2006 – 2009 (v %)

Zdroj: Záverečné účty Obce Dolná Mariková za roky 2006 – 2009

Najvyššiu hodnotu dosahuje položka príjmu dane z nehnuteľností. Maximum dosiahla v roku 2008 a to hodnotu 453 tis. Sk.

Sadzba dane pri pozemkoch sa pohybuje od 0,0192 € (0,58 Sk)/m² za trvalé trávnané porasty vo výške až do 1,8588 € (60 Sk)/m² za záhrady, zastavané plochy a nádvoria.

Ročná sadzba dane zo stavieb je 0,033 € (1 Sk) za každý aj začatý m² zastavanej plochy stavby.

Ročná sadzba dane z bytov je 0,033 € (1 Sk) za každý aj začatý m² podlahovej plochy bytu a nebytového priestoru v bytovom dome.

Druhú najvyššiu hodnotu dosahujú príjmy z poplatkov za komunálny a drobný stavebný odpad. Táto položka dosiahla najvyššiu hodnotu v roku 2009, a to 13,293 € (400,464 tis. Sk).

Miestny poplatok bol stanovený pre fyzickú osobu na zdaňovacie obdobie 2009 nasledovne:

1. osoba: 10 € (301,26 Sk);
2. drobný stavebný odpad: 0,01 € (0,30 Sk) za 1 kg;
3. čistenie fekálií: fyzické osoby, organizácie, podnikatelia: 1,49 € (44,89 Sk) /m³;
4. poplatok za čistenie odpadových vôd z domácností napojených na kanalizáciu v prepočte: 80 l na osobu a deň: 0,89 € (26,81 Sk) /m³;
5. 2,50 € (75,31 Sk) za jeden vývoz /110 kg.

Najmenší podiel na daňových príjmoch má príjem z dane za psa. V tejto položke sa zmeny v hodnotách vyskytujú len minimálne. Hodnoty sa pohybujú okolo čísla 15 tis. Sk. Sadzba dane za psa v roku 2009 bola stanovená na 3 € (90,38 Sk).³² Daňové príjmy mali najväčší podiel na celkových príjmoch obce v roku 2008, a to viac ako 47 %. Najmenší podiel dosiahli v roku 2007, a to 42,70 %.

Tabuľka 8: Podiel daňových príjmov na celkových príjmoch obce v rokoch 2006 – 2009 (v tis. Sk)

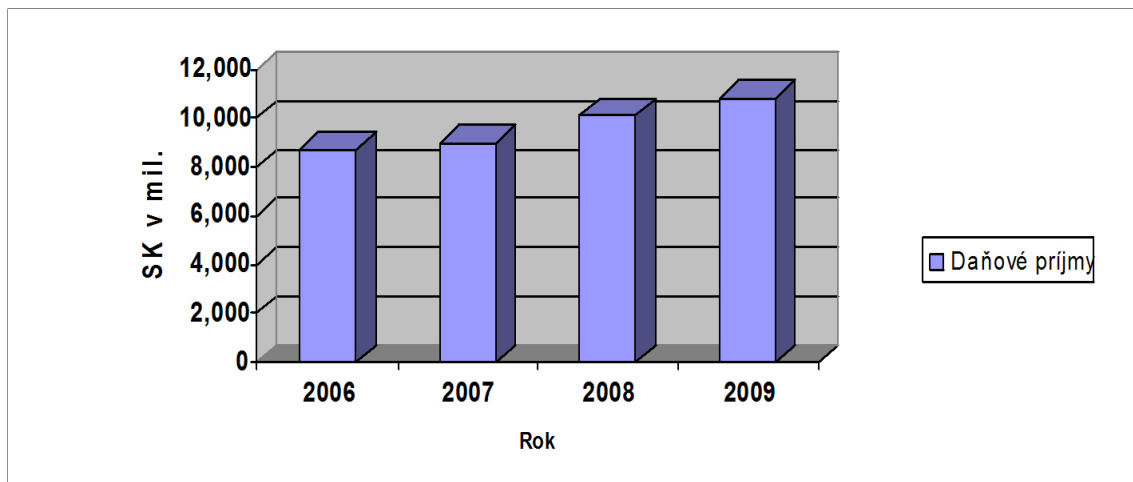
	2006	2007	2008	2009
Daňové príjmy	8 722,371	8 975	10 056	10 812,522
Príjmy za rok	20 414,340	20 589	21 293	23 377,715
DP / príjmy (v %)	42,70	43,59	47,10	46,26

Pozn.: DP= hodnota daňových príjmov v danom roku.

Zdroj: Záverečné účty Obce Dolná Mariková za roku 2006 – 2009

Najvyššie daňové príjmy boli v roku 2009, kedy ich hodnota sa dostala cez 10 812 tis. Sk. Daňové príjmy majú v rokoch 2006 až 2009 rastúcu tendenciu.

³²Zdroj: Všeobecne záväzné nariadenie Obce Dolná Mariková č.1/2010 zo dňa 17.12.2009 o dani z nehnuteľnosti a o miestnych poplatkoch za komunálny a drobný stavebný odpad.

Graf č. 6 Vývoj daňových príjmov obce v rokoch 2006 – 2009 (v mil. Sk)

Zdroj: Závěrečné účty Obce Dolná Mariková za roky 2006 – 2009

2.2.3 Vývoj nedaňových príjmov v rokoch 2006 - 2009

Nedaňové príjmy dosiahli v roku 2006 čiastku 1 151,334 tis. Sk. Medzi najvýznamnejšie príjmy v tomto období patrili príjmy z podnikania a vlastníctva majetku, ktoré dosiahli 30 % celkových nedaňových príjmov. Ďalej to boli príjmy z káblovej televízie a rozhlasu vo výške 29,8 %, príjmy z energií 10 % a ostatné správne poplatky 11,8 %.

V roku 2007 nedaňové príjmy predstavovali hodnotu 1 465 tis. Sk. Najväčší podiel na nich mali príjmy z podnikania a vlastníctva majetku, čo predstavovalo 25,8 %. Nasledovali príjmy z káblovej televízie a rozhlasu o hodnote 24,5 %, príjmy z energií 7,7 % a príjmy za ostatné správne poplatky 7,7 %.

V roku 2008 nedaňové príjmy tvorili spolu čiastku 1 574 tis. Sk. Príjmy z podnikania a vlastníctva majetku predstavovali 18,4 %, príjmy z káblovej televízie a rozhlasu 22,17 %, príjmy z energií 10,9 % a ostatné správne poplatky 18,8 %.

Za rok 2009 dosiahli nedaňové príjmy hodnotu spolu 44,963 tis. € (1 354,555 tis. Sk). Aj v tomto roku príjmy z podnikania dosiahli až druhý najväčší podiel, a to 20 %. Najvyšší podiel tvorili príjmy z káblovej televízie a rozhlasu s hodnotou 22,15 %. Príjmy za energie predstavovali 9,7 % a za ostatné správne poplatky sa vyzbieralo 17 % z celkovej sumy.

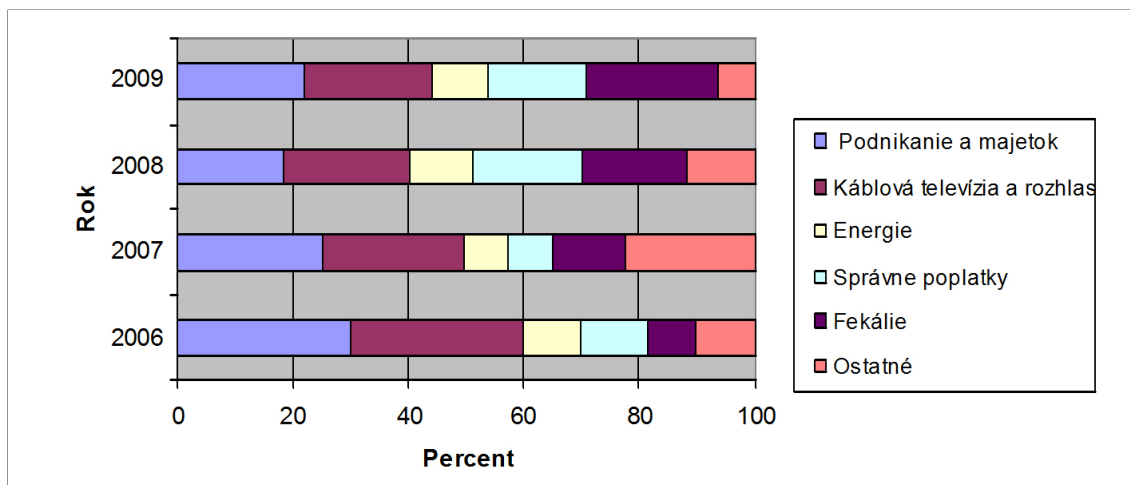
Plnenie nedaňových príjmov oproti schváleným predstavovalo v každom roku hodnotu nad 117 %. Výnimka však bola v roku 2009, kedy plnenie nedosiahlo ani 90 % predpokladanej a schválenej čiastky.

Tabuľka 9: Prehľad štruktúry nedaňových príjmov v rokoch 2006 – 2009 (v tis. Sk)

	2006	2007	2008	2009
Podnikanie a majetok	355,609	369	290	298,759
Káblová tel. rozhlas	343,603	360	349	300,145
Energie	117,447	113	172	131,590
Čistenie fekálií	96,142	183	284	307,978
Opatrovateľská služba	47,772	58	52	48,894
Cintorín poplatky	29	239	106	14,611
Donáška stravy	25,155	29	25	20,395
Ostatné poplatky	136,606	114	296	232,183
Spolu	1 151,334	1 465	1 574	1 354,555

Pozn.: Do položky ostatné poplatky patria hlavne správne poplatky a iné platby.

Zdroj: Závěrečné účty Obce Dolná Mariková za roky 2006 - 2009

Graf č. 7 Štruktúra nedaňových príjmov obce v rokoch 2006 – 2009 (v %)

Zdroj: Závěrečné účty Obce Dolná Mariková za roky 2006 - 2009

Najväčší podiel nedaňových príjmov na celkových príjmoch obce bol v roku 2008, a to 7,3 %. Naopak najnižší podiel dosiahli v roku 2006, a to 5,7 %.

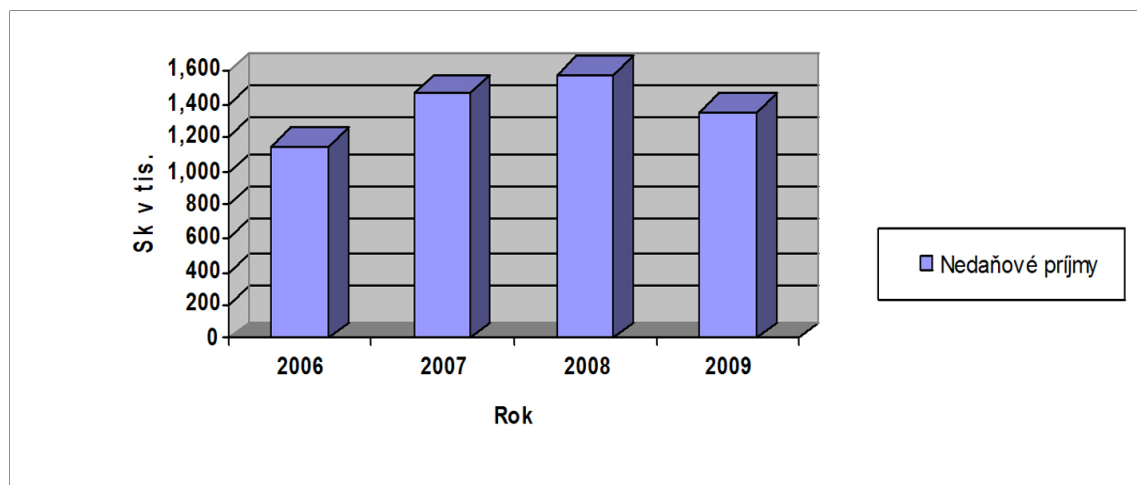
Maximum nedaňové príjmy dosiahli v roku 2008, a to hodnotu 1 574 tis. Sk. Naopak minimum v roku 2006 o hodnote 1 151,334 tis. Sk.

Tabuľka 10: Podiel daňových príjmov na celkových príjmoch obce v rokoch 2006 – 2009 (v tis. Sk)

	2006	2007	2008	2009
Nedaň. príjmy	1 151,334	1 465	1 574	1 354,555
Príjmy za rok	20 414,340	20 589	21 293	23 377,715
DP / príjmy (v %)	5,70	7,11	7,30	5,79

Pozn.: NP = hodnota nedaňových príjmov za daný rok.

Zdroj: Záverečné účty Obce Dolná Mariková za roky 2006 - 2009

Graf č 8 Vývoj nedaňových príjmov obce v rokoch 2006 – 2009 (v tis. Sk)

Zdroj: Záverečné účty Obce Dolná Mariková za roky 2006 - 2009

2.2.4 Vývoj bežných príjmov - ostatných príjmov obce v rokoch 2006 - 2009

Bežné príjmy - ostatné príjmy tvoria len malý podiel na celkových príjmoch.

V rozmedzí rokov 2006 až 2009 sa vo všetkých rokoch pravidelne objavili len príjmy zo školného materskej školy a príjmy z bankových úrokov. Oba tieto príjmy nie sú charakteristické veľkými výkyvmi v nominálnych hodnotách a tiež sú dobre predvídateľné.

Školné za materskú školu dosiahlo najvyšší podiel na bežných - ostatných príjmoch v roku 2006, a to až 27,3 %. Výška príspevku za pobyt dieťaťa v Materskej škole Dolná Mariková na čiastočnú úhradu výdavkov materskej školy je stanovená mesačne na jedno dieťa vo výške 5 €³³. Naopak najnižší podiel 3,3 % za rok 2009. Bankové úroky tvorili podiel na bežných – ostatných príjmoch v rozmedzí od 3 % v rokoch 2007 a 2009 až do podielu 9 % v roku 2008. Významný bol podiel z príjmu vratky elektrickej energie, ktorý dosiahol v roku 2009 až 316,865 tis. Sk, čo predstavovalo podiel takmer 73 % na bežných - ostatných príjmoch.

V roku 2006 dosiahli bežné - ostatné príjmy hodnotu celkom 113,261 tis. Sk. Z toho bol register obnovenej evidencie pozemkov 59,619 tis. Sk, poplatky za materskú školu 31,400 tis. Sk, vratky 17,518 tis. Sk a úroky 4,724 tis. Sk.

V roku 2007 dosiahli ostatné príjmy hodnotu 147 tis. Sk. Z toho bol register obnovenej evidencie pozemkov vratka 54 tis. Sk, poplatky za materskú školu 28 tis. Sk, poisťovňa udalosť základná škola 22 tis. Sk, dom služieb 22 tis. Sk, recyklačný fond 12 tis. Sk, bankové úroky 5 tis. Sk a sklad civilnej ochrany 4 tis. Sk.

V roku 2008 dosiahli ostatné príjmy hodnotu 65 tis. Sk. Z toho boli poplatky za školné v materskej škole 29 tis. Sk, predaj nepotrebného materiálu 24 tis. Sk, bankové úroky 6 tis. Sk a vratka elektrickej energie 6 tis. Sk.

Za rok 2009 boli ostatné príjmy vo výške 14,471 tis. € (435,953 tis. Sk). Z toho bola vratka elektrickej energie 10,518 tis. € (316,865 tis. Sk), odpadové vody 3,039 tis. € (91,552 tis. Sk), školné materská škola 0,480 tis. € (14,460 tis. Sk) a bankové úroky 0,134 tis. € (4,036 tis. Sk).

Najväčší podiel na celkových príjmoch dosiahli ostatné príjmy v roku 2009, a to 1,86 %. Naopak najnižší podiel v roku 2008, a to len 0,30 %.

Maximum dosiahli ostatné príjmy v roku 2009, a to 14,471 tis. € (435,953 tis. Sk). Minimum v roku 2008, a to len 65 tis. Sk. Rok 2009 sa podstatne líši od ostatných rokov vďaka vysokej vratke za elektrickú energiu.

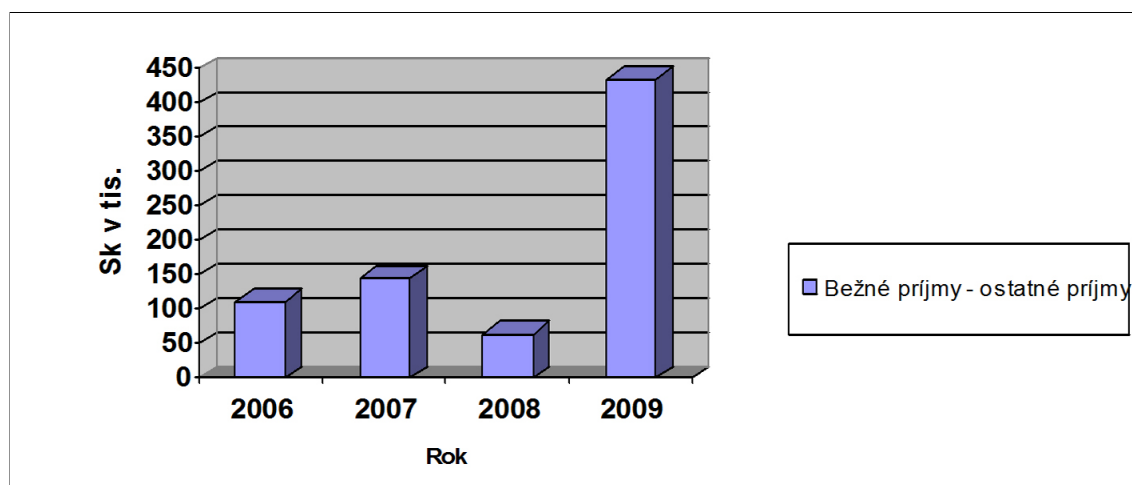
³³Zdroj: Všeobecne záväzné nariadenie Obce Dolná Mariková o výške príspevkov na čiastočnú úhradu výdavkov v materskej škole a v školských zariadeniach zriadených Obcou Dolná Mariková č. 2/2009.

Tabuľka 11: Podiel ostatných príjmov na celkových príjmoch obce v rokoch 2006 - 2009 (v tis. Sk)

	2006	2007	2008	2009
Ostatné príjmy	113,261	147	65	435,953
Príjmy za rok	20 414,340	20 589	21 293	23 377,715
DP / príjmy (v %)	0,60	0,72	0,30	1,86

Pozn.: NP = hodnota nedaňových príjmov za daný rok.

Zdroj: Závěrečné účty Obce Dolná Mariková za roky 2006 - 2009

Graf č 9 Vývoj bežných- ostatných príjmov obce v rokoch 2006 – 2009 (v tis. Sk)

Zdroj: Závěrečné účty Obce Dolná Mariková za roky 2006 - 2009

2.2.5 Vývoj kapitálových príjmov a výdajov v rokoch 2006 - 2009

V roku 2006 obec nemala žiadne kapitálové príjmy, ale kapitálové výdaje dosiahli hodnotu 1 858,570 tis. Sk. Táto suma sa použila na kúpu nového traktora a na rekonštrukciu strechy na dome smútku. Tieto kapitálové výdavky boli hradené z vlastných príjmov obce. Obec taktiež týmto rokom splatila úver za traktor vo výške 650 tis. Sk a poslednú splátku úveru v hodnote 440 tis. Sk.

Výška kapitálových príjmov v rozpočte 2007 bola naplánovaná na nulovú hodnotu. Skutočnosť k 31. 12. 2007 bola však taká, že kapitálové príjmy dosiahli hodnotu 759 tis. Sk. Hodnota kapitálových výdajov činila 1 245 tis. Sk, čo predstavovalo oproti naplánovaným výdajom 480 tis. Sk plnenie takmer 260 %. Skutočné kapitálové výdaje boli omnoho vyššie ako plánované, pretože obec pokračovala v rekonštrukcií domu smútku, na ktorú bolo použitých 30 % z výdavkov. Ďalšia investičná akcia bola v oblasti verejnej správy, na ktorú sa použilo 15 % prostried-

kov. Významná bola aj investícia do čističky odpadových vôd, kde sa preinvestovalo 50% z kapitálových výdavkov. Na investíciu do čističky odpadových vôd sa použili prostriedky z fondov Ministerstva životného prostredia SR. Na ostatné projekty sa použili zdroje z bežného rozpočtu.

V roku 2008 kapitálové príjmy dosiahli hodnotu vo výške 4 035 tis. Sk, aj napriek tomu, že boli schválené a počítalo sa s nulovými príjmami. Kapitálové výdaje dosiahli hodnotu 5 395 tis. Sk, čo oproti naplánovaným výdajom o hodnote 10 655 tis. Sk predstavovalo plnenie viac ako 44 %. V tomto období sa výdavky použili na viacero menších projektov a opráv. Napríklad na ostatné služby sa použila čiastka 20 % z celkových prostriedkov, na základnú školu 12 % a na spoločný úrad takmer 4 %. V tomto roku sa obec aktívne zapojila do spolupráce s Centrom voľného času Štiavnik. Aj vďaka tejto spolupráci sa podarilo uskutočniť viacero zaujímavých projektov, napr. rozsiahla rekonštrukcia obecnej posilňovne, ale aj materiálna podpora pre futbalový a stolnotenisový klub. Časť prostriedkov tvorili príjmy z bežného rozpočtu.

Za rok 2009 predstavovali kapitálové príjmy hodnotu 12,694 tis. € (382,449 tis. Sk), čo oproti naplánovaným príjmom 0,498 tis. € (15,002 tis. Sk) predstavovalo plnenie 2 550 %. Kapitálové výdaje boli 606,691 tis. € (18 277,173 tis. Sk), čo oproti naplánovaným 591,461 tis. € (17 818,354 tis. Sk) predstavovalo plnenie 103 %.

V tomto roku sú kapitálové výdaje podstatne vyššie ako v ostatných sledovaných rokoch. Obec začala s výstavbou bytového domu, na ktorý sa použilo 60 % celkovej hodnoty výdajov. Ďalej to bola rekonštrukcia základnej školy, čo predstavovalo 34 % výdajov, pokračovanie výstavby kanalizácie 2,8 % a nákup automobilu viac ako 2 % kapitálových výdajov v danom roku.

Tieto vysoké náklady sa hradili z úveru od Štátneho fondu rozvoja bývania (Vista Zmenka Dexia banka, čiastka 377,732 tis. €) a z úveru od Slovenskej záručnej banky (Blankozmenka, o hodnote 195,344 tis. €). Časť výdavkov bola krytá z bežného rozpočtu.

Podľa programového rozpočtu Obce Dolná Mariková za rok 2010 sa predpokladali kapitálové príjmy na rok 2010 takto:

- a) Európsky fond reg. rozvoja: 427,200 tis. € (12 869,827 tis. Sk);
- b) Spolufinancovanie ŠR: 50,257 tis. € (1 514,042 tis. Sk);
- c) Štátny fond rozvoja bývania finančné operácie 146,417 tis. € (4 410,958 tis. Sk).

Spolu: 623,874 tis. € (18 794,828 tis. Sk)

Z celkovej čiastky sa predpokladalo použiť 76,5 % pre základnú školu a zvyšných 23,5 % na výstavbu bytového domu.

V nasledujúcich štyroch rokoch by sa mala výška kapitálových príjmov a výdajov udržať na úrovni podobnej roku 2009, pretože je naplánovaná výstavba ďalšieho bytového domu, rekonštrukcia budovy materskej školy, dokončenie rekonštrukcie budovy základnej školy a dobudovanie časti kanalizácie.

Tabuľka 12: Vývoj kapitálových príjmov a výdajov v rokoch 2006 - 2009 (v tis. Sk)

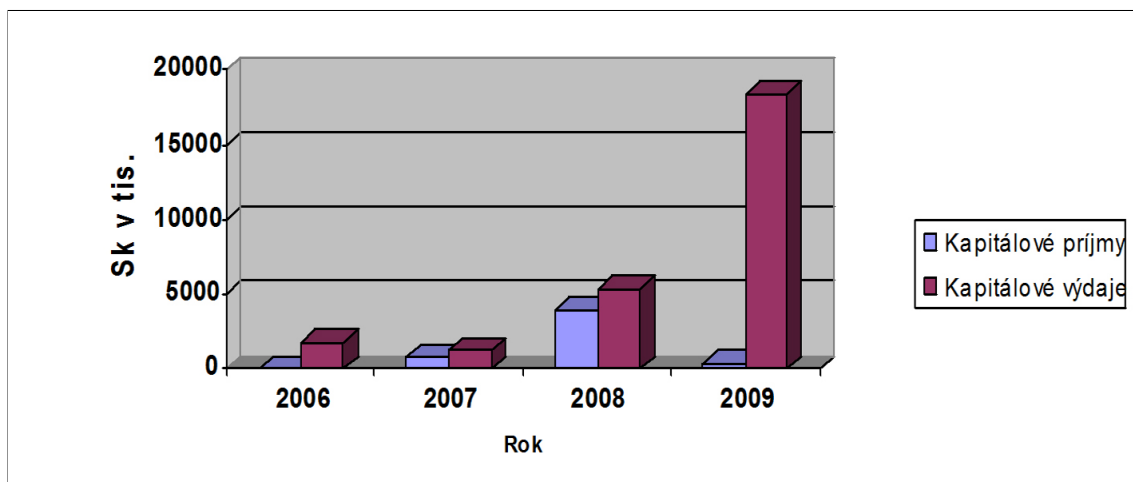
	2006	2007	2008	2009
Kap. príjmy	0	759	4 035	382,229
Kap. výdaje	1 858,570	1 245	5 395	18 277,173
Rozdiel	- 1 858,570	- 486	- 1 360	- 17 894,943

Zdroj: Záverečné účty Obce Dolná Mariková za roky 2006 - 2009

Kapitálové príjmy sú najvyššie v roku 2008, a to viac ako 4 mil. Sk. Naopak najmenšie príjmy v roku 2006, kedy boli rovné nule.

Najväčšie kapitálové výdaje boli v roku 2009, kde celková hodnota sa dostala cez 18 mil. Sk. Svoje minimum dosiahli v roku 2007, a to len niečo viac 1,2 tis. Sk.

Rozdiel medzi kapitálovými príjmami a výdajmi za roky 2006 - 2009 skončil v každom roku ako schodkový.

Graf č. 10 Vývoj kapitálových príjmov a výdajov v rokoch 2006 – 2009 (v tis. Sk)

Zdroj: Záverečné účty Obce Dolná Mariková za roky 2006 - 2009

2.3 Vývoj bežných výdajov v rokoch 2006 - 2009

Výdavky za rok 2006 boli vo výške 10 219,088 tis. Sk, čo oproti plánovaným 9 678 tis. Sk predstavovalo plnenie necelých 106 %.

Prevod základnej škole predstavoval takmer 57 % z celkovej hodnoty výdajov. Medzi najvýznamnejšie výdaje v tomto období patrili: verejná správa s podielom 15,5 %, materská škola s 5,8 %, náboženské služby s 3,7 % a sociálne služby s takmer 3 %.

V roku 2007 bežné výdavky dosiahli výšku 19 130 tis. Sk, čo oproti plánovaným 19 376 tis. Sk predstavovalo plnenie takmer 99 %.

Prevod základnej škole tvoril 60 % z celkových prostriedkov, verejná správa predstavovala 16 %, materská škola 6 %, sociálne služby 3 % a bývanie s verejným osvetlením necelých 2,6 %.

V roku 2008 sa hodnota bežných výdajov vyšplhala na čiastku 19 803 tis. Sk, čo oproti plánovaným výdajom 19 881 tis. Sk predstavovalo plnenie 99,6 %.

Prevod základnej škole bol 53 % na celkových výdajoch, verejná správa 18 %, materská škola 5,2 % a čistenie odpadových vôd 4,7 %.

K 31. 12. 2009 boli bežné výdaje vo výške 310,033 tis. € (9 340,054 Sk), čo oproti plánovaným 366,316 tis. € (11 035,635 tis. Sk) predstavovalo plnenie 84,6%.

Základná škola predstavovala na celkovom objeme prostriedkov 56 %, verejná správa 17 %, materská škola 6,3 % a čistenie odpadových vôd predstavovalo 3 %.

Tabuľka 13: Prehľad vybraných bežných výdavkov v rokoch 2006 – 2009
(v tis. Sk)

	2006	2007	2008	2009
Prevod ZŠ	10 561,736	11 348	10 488	12 006
Verejná správa	2 880,161	3 062	3 581	3 680,764
Sociálne služby	549,971	567	428	543
Bývanie a VO	270,217	497	534	436,103
Materská škola	1 079,599	1 136	1 042	1 357,56
Zdrav. stredisko	298,180	443	559	465,145
ČOV	369,408	286	935	651,354
Náboženské služby	692,320	182	555	74,079
Matrika	64,844	81	80	84,051
Ostatné	1 443,762	1 103	1 152	1 552, 631
Spolu	18 579,606	19 130	19 803	21 346,199

Pozn.: VO = verejné osvetlenie; ČOV = čistenie odpadových vôd.

Zdroj: Záverečné účty Obce Dolná Mariková za roky 2006 - 2009

V sledovaných rokoch 2006 – 2009 sa rozdeľovanie výdavkov podľa spôsobu využitia podstatne nelíšili, kde na percentuálne rozloženie mala vplyv hlavne celková hodnota výdavkov.

Spôsoby využitia výdavkov obce sa členia na:

- a) Mzdy a služobné príjmy;
- b) Poistné a príspevky do poisťovní;
- c) Tovary a služby.

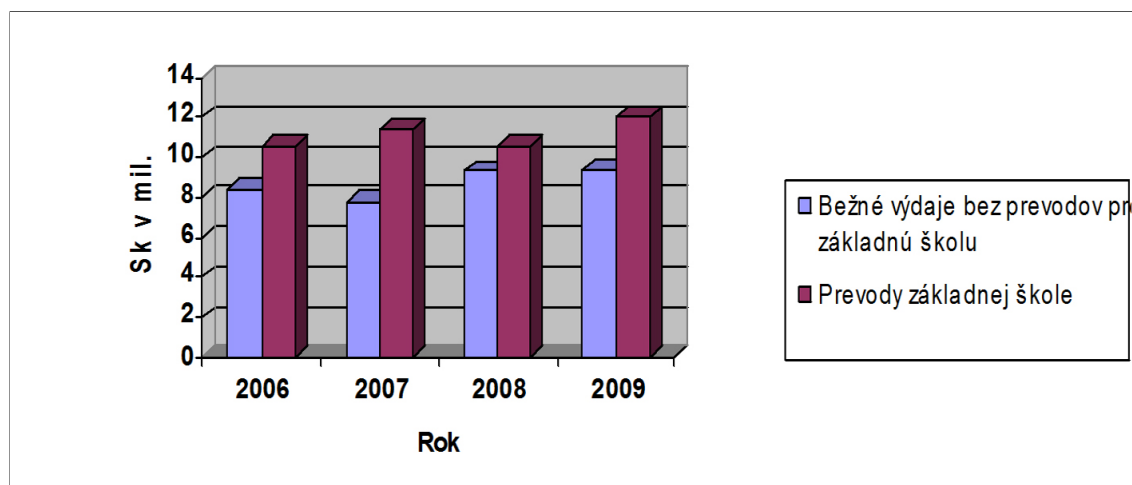
Maximum bežné výdavky dosiahli v roku 2009 a to hodnotu 310,033 tis. € (9 340,054 tis. Sk). Minimum v roku 2007, a to hodnotu 7 782 tis Sk.

Najvyšší prevod pre základnú školu bol v roku 2009 o hodnote 398,531 tis. € (12 006,144 Sk). Naopak, najnižší prevod bol v roku 2008, a to 10 488 tis. Sk.

Tabuľka 14: Rozdelenie bežných výdajov podľa spôsobu využitia v rokoch 2006 – 2009 (v %)

	2006	2007	2008	2009
Mzdy a služobné príjmy	35,15	37,64	31,00	36,84
Poistné a príspevok do poisť.	11,17	11,82	9,91	11,80
Tovary a služby	53,68	50,54	59,05	51,36
Spolu	100	100	100	100

Zdroj: Závěrečné účty Obce Dolná Mariková za roky 2006 - 2009

Graf č. 11 Vývoj bežných výdajov obce v rokoch 2006 – 2009 (v mil. Sk)

Zdroj: Závěrečné účty Obce Dolná Mariková za roky 2006 - 2009

2.4 Prehľad o stave a vývoji dlhu Obce Dolná Mariková v rokoch 2006 - 2009

Stav dlhu k 31. 12. 2006 bol rovný nule. Obec neprijala žiadny úver.

Obec k 31. 12. 2007 evidovala záväzky v hodnote 764 tis. Sk. Hodnota krátkodobých záväzkov bola 194 tis. Sk a hodnota dlhodobých záväzkov činila 430 tis. Sk.

Obec k 31. 12. 2008 evidovala záväzky v hodnote 1 077 tis. Sk. Hodnota krátkodobých záväzkov bola 712 tis. Sk a hodnota dlhodobých záväzkov bola 442 tis. Sk.

Obec k 31. 12. 2009 evidovala záväzky v celkovej hodnote 587,580 tis. € (17 701,435 Sk). Hodnota krátkodobých záväzkov bola 377,732 tis. € (11 379,554 Sk) a hodnota dlhodobých záväzkov činila 15,561 tis. € (468,790 tis. Sk).

Tabuľka 15: Stav dlhov k 31. 12. 2007 (v tis. Sk)

	Hodnota záväzku:
Banky	364
Dodávatelia	56
Zamestnanci	238
Poisťovne	106
Spolu	764

Zdroj: Záverečný účet Obce Dolná Mariková za rok 2007

Tabuľka 16: Stav dlhov k 31. 12. 2008 (v tis. Sk)

	Hodnota záväzku:
ŠFRB	682
Dodávatelia	62
Zamestnanci	229
Poisťovne	104
Spolu	1 077

Pozn.: ŠFRB = štátny fond rozvoja bývania.

Zdroj: Záverečný účet Obce Dolná Mariková za rok 2008

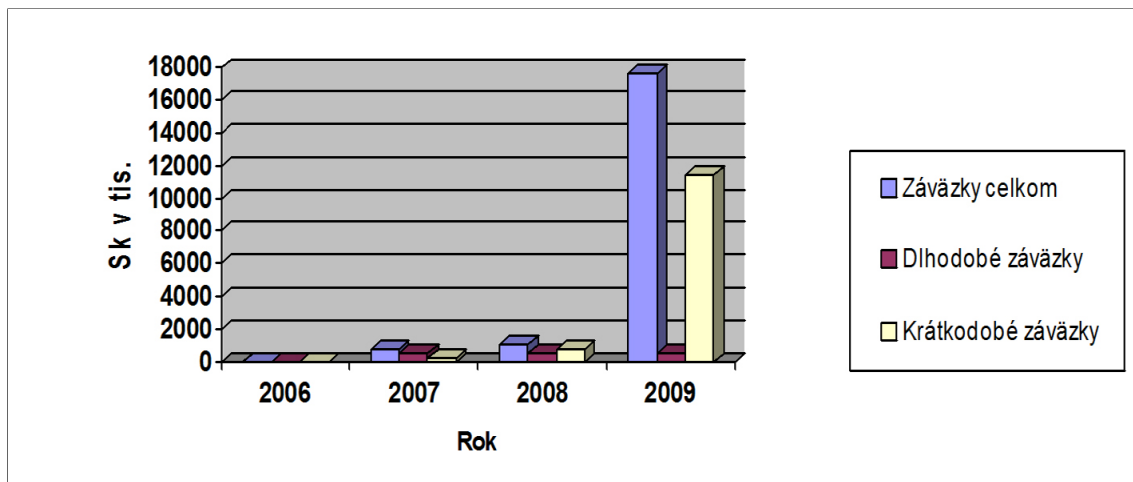
Tabuľka 17: Stav dlhov k 31. 12. 2009 (v tis. Sk)

	Hodnota záväzku:
ŠFRB	11 379,554 (377,732 tis. €)
Dodávatelia	60,010 (1,992 tis. €)
Zamestnanci	243,719 (8,090 tis. €)
Poisťovne	133,217 (4,422 tis. €)
Slovenská záručná banka	5 884,933 (195,344 tis. €)
Spolu	17 701,435 (587,580 tis. €)

Pozn.: ŠFRB = štátny fond rozvoja bývania.

Zdroj: Záverečný účet Obce Dolná Mariková za rok 2009

V roku 2009 došlo k prudkému nárastu dlhov, a to až na hodnotu 587,580 tis. € (17 701,435 Sk). Prudký nárast však nastal v položke „Krátkodobé záväzky“, a to z dôvodu potrebných financií na výstavbu bytového domu: ručenie úveru voči Štátnemu fondu rozvoja bývania (Vista Zmenka Dexia banka) vo výške 377,732 tis. € (11 379,554 Sk) a ručenie voči Slovenskej záručnej banke (Blankozmenka) vo výške 195,344 tis. € (5 884,933 Sk).

Graf č. 12 Vývoj dlhov Obce Dolná Mariková v rokoch 2007- 2009
 (v tis. Sk)

Zdroj: Závěrečné účty Obce Dolná Mariková za roky 2007 - 2009

3 Návrhy na zlepšenie hospodárenia

Na základe analýz Záverečných účtov obce Dolná Mariková v rokoch 2006 – 2009 a celkovej situácie v regióne Trenčianskeho samosprávneho kraja, resp. v Slovenskej republike sa dá povedať, že Obec Dolná Mariková hospodárila v rámci svojich možností efektívne. Taktiež treba pozitívne hodnotiť zrealizované investičné projekty, ktoré citeľne zlepšili kvalitu života v obci. Dosiahnuté výsledky sú o to cennejšie, že časť z nich sa dosiahla práve počas hospodárskej krízy, ktorá citeľne zasiahla Slovensko v rokoch 2009 a 2010. Bežný rozpočet skončil v každom roku ako prebytkový a hradila sa z neho aj časť kapitálových výdavkov. Kapitálový rozpočet bol v každom sledovanom roku schodkový.

Jedným z najväčších problémov obce je jednoznačne úbytok obyvateľstva, a to v priemere desať obyvateľov za rok. Počas posledných desiatich rokov má vývoj klesajúcu tendenciu. Výnimkou bol rok 2010, kedy bol počet narodení a úmrtí vyrovnaný, a taktiež počet odsťahovaných a prisťahovaných sa začal vyrovnávať. Tento rok bol pozitívne ovplyvnený dokončením bytového domu.

Čiastočne kriticky sa možno vyjadriť nedostatočným priestorom na športové aktivity pre širokú verejnosť do roku 2007. V roku 2008 sa presťahovala obecná posilňovňa do zrekonštruovaných priestorov v budove Materskej školy, a taktiež sa podstatne zlepšilo jej materiálne vybavenie. Výraznou rekonštrukciou prešiel aj areál futbalového ihriska.

3.1 Daňové príjmy

Daňové príjmy patria spolu s grantmi a transfermi k najvýznamnejším príjmom obcí. Viac ako 90 % však tvoria poukázané prostriedky zo štátneho rozpočtu. Obec svojím zasahovaním teda môže ovplyvňovať približne 10 % daňových príjmov.

Posledná novelizácia miestnych daní bola vykonaná prostredníctvom Všeobecného záväzného nariadenia Obce Dolná Mariková č.1/2010 zo dňa 17.12.2009 o dani z nehnuteľnosti a o miestnych poplatkoch za komunálny a drobný stavebný odpad. Tento dokument je aktuálny vzhľadom na momentálne podmienky, v ktorých sa obec nachádza, a teda nie je dôvod, aby sa v nasledujúcom období menil a pravdepodobne sa ani nebude. Faktom je aj to, že daňové príjmy v sledovanom období rástli.

Toto všeobecne záväzné nariadenie bolo zhotovené v súlade so zákonom č. 582/2004 o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady.

Zvýšenie dane za psa zo súčasných 3 € (90,037 Sk) na vyššiu hodnotu by pravdepodobne neprinesol významný nárast príjmov z tejto oblasti. Súčasný počet psov v obci sa pohybuje okolo čísla 150 a dá sa predpokladať, že pri významnom náraste tejto sadzby by dochádzalo jednoducho k tomu, že časť obyvateľov by svojho psa jednoducho neprihlásila.

Na druhej strane, ak by sa sadzba zvýšila len minimálne, napr. o jedno euro a výnos z tejto dane by sa výlučne použil napr. na umiestnenie odpadkových košov, tak si myslím, že by ľudia boli ochotní prijať určité minimálne zvýšenie. Každopádne v tejto položke nie je veľký manévrovací priestor.

Ročná sadzba dane z bytov bola stanovená na 0,033 € (1 Sk), presne tak ako je stanovené v zákone. Podľa §10 zákona č. 582/2004, o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, správca dane môže všeobecne záväzným nariadením podľa miestnych podmienok v obci zvýšiť pri viacpodlažných stavbách najviac o 10 Sk (0,331 €) za každý aj začatý m² zastavanej plochy za každé ďalšie podlažie okrem prvého nadzemného podlažia. Celková výmera bytov v obci je 2 518 m² a celkový počet stavieb je 689.³⁴ Na základe poznaných výmer obec predpokladala na rok 2010 príjmy zo stavieb a bytov spolu približne 6,927 tis. € (208,682 tis. Sk).

Ak napr. rodina, ktorá vlastní dom a garáž s výmerov 180 m² platí ročne 5,97 € (180 Sk) a po zmene sadzby na 0,048 € (1,5 Sk) by zaplatila 8,96 € (270 Sk). Rozdiel, ktorý by vznikol zvýšením sadzby o 0,017 € (0,5 Sk) by bol približne 3,463 tis. € (104,341 tis. Sk). Táto suma by sa mohla použiť na náter časti zábradlia okolo rieky.

Na druhej strane by rodina musela platiť približne o 2,99 € (90,07 Sk) ročne viac. Bolo by preto dobré, aby sa použilo diskusné fórum na obecnej web stránke a urobila sa anketa, aby sa zistil postoj občanov k tomuto zvýšeniu sadzby. Samozrejme treba zvážiť aj fakt, že od začiatku roku 2011 došlo k zvýšeniu DPH na 20 %, zvýšeniu cien elektriny a v podstate celková inflácia sa bude pohybovať približne okolo 5 %. Z toho vyplýva, že momentálne nie je veľký priestor na zvyšovanie týchto daní a bolo by dobré počkať, až bude ekonomika v lepšej kondícii.

³⁴Zdroj: Výpis z katastra nehnuteľností, katastrálne územie Dolná Mariková 811611

Myslím si, že ak by v týchto lepších časoch bol prísľub zo strany vedenia obce, že rozdiel, ktorý sa vyzbiera práve vďaka zvýšeniu sadzby sa použije výlučne napr. na náter zábradlia, tak väčšina obyvateľov bude súhlasiť.

Tabuľka 18: **Rozdiel vo výnosoch dani zo stavieb a bytov pri zmene sadzby dane (v €)**

Sadzba dane	Veľkosť príjmu	Výdaje pre rodinu(180 m ²)
0,033 € (1 Sk)	6,927 tis. € (208,682 tis. Sk)	5,97 € (180 Sk)
0,048 € (1,5 Sk)	10,390 tis. € (313,024 tis. Sk)	8,96 € (270 Sk)
0,066 € (2 Sk)	13,854 tis. € (417,365 tis. Sk)	11,94 € (360 Sk)

Zdroj: Vlastný výpočet

3.2 Webová stránka

Obec asi pred dvoma rokmi zriadila svoju webovú stránku. Tá však vďaka nedostatku finančných prostriedkov nie je často aktualizovaná a nachádza sa na nej pomerne málo informácií. V mnohých obciach práve webová stránka je zdroj všetkých potrebných informácií a slúži ako miesto, na ktorom, keď príde aj úplne neznámy človek, tak si dokáže utvoriť mienku o živote v obci.

Na webovú stránku by sa mohlo pridať diskusné fórum, kde by občania mohli vysloviť svoj názor na pripravované zmeny, prípadne podávať svoje vlastné návrhy. Sú to práve občania, ktorí vedia najlepšie čo ich okolie, v ktorom žijú, najviac potrebuje a čo by sa dalo, niekedy aj s minimom finančných prostriedkov významne zlepšiť. Tento jednoduchý nástroj by sa mohol uplatniť napr. pri spomenutom zvýšení sadzieb dane z bytov a stavieb. Vytvorenie jednoduchej ankety by ľahko a pomerne rýchlo vytvorilo obraz o širokej mienke občanov a navyše je to jednoduchý a rýchly spôsob ako sa občania môžu zapojiť do fungovania obce. Taktiež by sa na web stránku mohlo umiestniť počítaadlo, ktoré by ukazovalo, ktoré odvetvia na webovej stránke sú najviac navštevované a tie potom ďalej uprednostňovať pri skvalitňovaní a aktualizovaní práve týchto odvetví.

Stránke úplne chýba informácia o miestnych podnikateľoch a o zariadeniach, ktoré poskytujú služby v obci. Ak majú tieto subjekty svoje vlastné webové stránky, tak ich linky by sa mohli jednoducho pridať na obecnú web stránku. V mnohých prípadoch je bežné, že časť web stránky je vyčlenená aj na priamu reklamu týchto subjektov, alebo subjektov, ktoré sú určitým spôsobom s obcou spojené. Samozrejme cieľom tohto návrhu nie je vytvoriť z obecnej web stránky miesto plnej reklamy, ale myslím si, že časť podnikateľov by túto možnosť využila.

V momentálnej situácii je na web stránke možné nájsť všeobecne záväzné nariadenia, materiály týkajúce sa obecného rozpočtu, tlačivá, informácie o obecnom zastupiteľstve a dôležité kontakty. Každopádne chýba väčší rozsah informácií a častejšia aktualizácia. Najväčšie nedostatky sú v sekcii „*kultúra a šport*“. Na web stránke by určite mali nájsť svoje miesto aj oznamy pre členov jednotlivých športových, kultúrnych, ale aj iných spolkov a organizácií.

Tabuľka 19: **Cenník web - designovej spoločnosti ISTUDIO (v €)**

WEB - Aplikácie	Cena (€)
Cudzojazyčná verzia webu	100 (3 012,6 Sk)
Diskusné fórum s editorom príspevkov	150 (4 518,9 Sk)
Občianska inzercia	200 (6 025 Sk)
Rozosielanie noviniek e- mailom	100 (3 012,6 Sk)
Podrobné štatistiky prístupov	30 (903 Sk)
Redakčný prístup	200 (6 025 Sk)
Reklamný banner	Od 20 (603 Sk)
Hostingové služby	54 (1 628 Sk)
Fotogaléria s možnosťou pridávania foto	80 (2 410 Sk)
Odosielajúci formulár bez kontroly	40 (1 206 Sk)
Odosielajúci formulár s kontrolou	70 (2 108 Sk)

Zdroj:ISTUDIO.[online].2011.[cit.2011-03-12].

Dostupné z WWW:<<http://www.istudio.sk/cennik.php>>

Tieto zlepšenia obecnej web stránky by boli už dávno zrealizované, avšak obmedzené financie bolo potrebné použiť na dôležitejšie veci. Obec nie je limitovaná len financiami, ale aj množstvom zamestnancov, ktorí na pravidelné aktualizovanie informácií a zlepšovanie webovej stránky jednoducho nemajú čas.

V tabuľke č. 19 sú uvedené ceny niektorých web – aplikácií, ktorých zavedenie by podstatne zlepšilo momentálny stav. Cenník patrí web - designovej spoločnosti ISTUDIO, ktorá obecnú web – stránku vytvorila.

V roku 2010 poplatky za webovú stránku predstavovali 282 € (8,495 tis. Sk). Keby si obec mala zaplatiť všetky navrhované aplikácie u spoločnosti ISTUDIO, tak, by bolo potrebné vyčleniť výdaje v hodnote okolo 1,044 tis. € (31,451 tis. Sk).

Jednou z veľkých výhod obce je, že sa v nej nachádza veľký počet študentov. Časť z nich študuje, alebo ovláda prácu s web designom. Ak by obec dala možnosť niekomu napr. zo študentov postupne zlepšovať obecnú web stránku, tak si myslím, že by záujem určite bol. Z časového hľadiska by bolo potrebné na začiatok približne

30 hodín práce. Po vykonaní najväčších zmien by malo stačiť, keby sa tejto činnosti niekto venoval približne 3 hodiny týždenne, a to hlavne na aktualizácie.

Za predpokladu, že daná osoba vie pracovať s týmito aplikáciami, tak by náklady nemali byť príliš vysoké, pretože množstvo vecí sa nachádza na internete bezplatne. Samozrejme, treba počítať s určitou odmenou pre túto osobu. Dá sa predpokladať, že v prípade umiestnenia reklamy na obecnú web stránku, by bola poskytnutá určitá odmena zo strany podnikateľov. Dá sa však aj predpokladať, že príjmy nebudú veľmi vysoké, a jednalo by sa skôr o symbolické čiastky. Predpokladajme, že sa bude jednať o čiastku 25 € (753,15 Sk) ročne. Ak by sa k tomu pripočítalo prípadne oslobodenie z platenia miestnych daní zo stavieb, pozemkov, za psa a za kanalizáciu, tak by rodinný rozpočet danej rodiny ušetril okolo 115 € (3,464 tis. Sk). Myslím si, že určitá čiastka by sa dala ešte nájsť v rozpočte. Zvýšené náklady by boli samozrejme za hlavné zmeny, cca. 30 hodín práce na začiatku v prvom roku.

Po tom, ako nastanú čiastočné zmeny, by bolo vhodné začať malú kampaň a informovať občanov o nových možnostiach. Jedným z nástrojov je vyvesenie oznamov o možnostiach využívání obecnej web stránky na autobusové zástavky, na nástenky do základnej a materskej školy, do areálu futbalového ihriska a do obecnej posilňovne.

3.3 Materská škola – poplatok

Momentálna výška príspevku na čiastočnú úhradu výdavkov v materskej škole činí 5 € (150,63 Sk).³⁵ Tento poplatok nebol menený viac ako tri roky. Súčasný počet detí, ktoré navštevujú materskú školu je štyridsaťdva. Materská škola je v pôsobnosti obce.

Materiálne vybavenie je pomerne staršie a naráža na častú kritiku zo strany rodičov. Tento problém sa riešil v roku 2008 a 2009 pomocou prostriedkov a materiálnych pomôcok zo spolupráce s Centrom voľného času Štiavnik. Bohužiaľ, táto úzka spolupráca musela skončiť, vďaka tomu, že niektorí poslanci NR SR nedokázali pochopiť, že jeden krúžok môže navštevovať aj viacero detí. Tento konkrétny prípad je jeden z mnohých, v ktorých štát obciam niektorými zásahmi namiesto toho, aby pomáhal, viac škodí.

Výdavky, ktoré obec musela vynaložiť v roku 2009 na materskú školu boli vo výške 45,060 tis. € (1 357,477 tis. Sk), pričom obci bol poskytnutý grant na tento účel

³⁵Zdroj: Všeobecne záväzné nariadenie Obce Dolná Mariková o výške príspevkov na čiastočnú úhradu výdavkov v materskej škole a v školských zariadeniach zriadených Obcou Dolná Mariková č. 2/2009.

len vo výške 1,723 tis. € (51,907 tis. Sk). Vďaka Európskemu sociálnemu fondu materská škola dostala v minulom roku nový počítač, dve multifunkčné zariadenia, LCD monitor a postupne sa vybavenie na výučbu pomocou digitálnych technológií rozrastá.

Jednou z možností ako vylepšiť materiálne vybavenie, by bolo zvýšiť mesačný poplatok za dieťa. Myslím si, že rodičia by boli ochotní pristúpiť na mierne zvýšenie tohto poplatku, keby sa vybraný rozdiel použil výlučne na materiálne vybavenie, či už interiéru alebo exteriéru.

Tabuľka 20: Vplyv zmeny výšky mesačného poplatku na ročný výnosový rozdiel v (€)

Zvýšenie poplatku mesačne o:	Rozdiel vo výnose z poplatku ročne:
0,5 € (15,063 Sk)	252 € (7 591,75 Sk)
1 € (30,126 Sk)	504 € (15,183 tis. Sk)
1,5 € (45,189 Sk)	756 € (22,775 tis. Sk)
2 € (60,252 Sk)	1 008 € (30,367 tis. Sk)

Zdroj: Vlastný výpočet

Čiastka zvýšenia tohto poplatku by sa mohla prediskutovať na rodičovskom združení, kde by sa k nemu mohli vyjadriť aj rodičia. Použitie týchto výnosových ročných rozdielov by sa vyvesovalo pravidelne na nástenku v materskej škole, ako aj na obecnú web stránku.

3.4 Vytvorenie občianskeho združenia

V roku 2010 Prípravný výbor pri materskej škole podľa zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov predložil návrh na registráciu občianskeho združenia. Hlavné ciele občianskeho združenia „Snežienka“ sú podpora kultúrno-spoločenských aktivít pre deti, podpora zameraná na rozvoj spolupráce materskej školy s rodinou a podpora materiálovo-technického vybavenie prostredia materskej školy. Potvrdenie o pridelení identifikačného čísla bolo vydané 07.06.2010.

Vytvorením občianskeho združenia sa otvárajú aj možnosti ako dosahovať stanovených cieľov, napr. uchádzanie sa o 2 % z daní fyzických a právnických osôb, možnosť vypracovať projekty a žiadať priamo o granty.

Obec v roku 2008 presťahovala obecnú posilňovňu do zrekonštruovaných priestorov v budove materskej školy a významne obnovila aj jej materiálne vybavenie.

Návštevníci za svoj vstup neplatia žiadne poplatky, čo nie je pravda v mnohých iných obciach.

Jedným z možných riešení ako ďalej pokračovať, by bolo vytvorenie občianskeho združenia, podobne ako to urobila materská škola. Počet pravidelných návštevníkov sa pohybuje okolo čísla dvadsať. Takáto aktivita zo strany návštevníkov by bola určitým gestom snahy aj pre vedenie obce, ktoré všetky náklady hradí priamo z obecného rozpočtu.

Na vytvorenie občianskeho združenia je potrebné spísať stanovky občianskeho združenia a poslať návrh na registráciu občianskeho združenia. Na vytváraní týchto dokumentov by sa mohli priamo zapojiť návštevníci posilňovne, alebo nimi zvolení zástupcovia. Taktiež by sa zvolil oprávnený konateľ.

Náklady na registráciu občianskeho združenia by boli približne 70 € (2,108 tis. Sk), z čoho by kolkové známky predstavovali 66 € (1,988 tis. Sk). Nezanedbateľným príjmom tohto občianskeho združenia by boli aj príjmy 2 % z daní fyzických a právnických osôb. Treba však počítať aj s obmedzením zo zákona, ktoré hovorí, že uchádzať sa o 2 % z daní fyzických a právnických osôb je možné až rok od založenia.

3.5 Služba traktor

V roku 2006 obec zakúpila nový traktor a príjmy z poskytovania tejto služby v rokoch 2007 až 2009 neustále rástli ročne v priemere o 33,349 tis. Sk. Príjmy v roku 2010 boli vyššie o 100 tis. Sk ako v roku 2007. S týmito výsledkami sa dá vysloviť spokojnosť, ale existuje ešte priestor ako výšku príjmov za traktor zvýšiť.

Mnoho občanov využíva služby na prepravu tovarov od rôznych dopravcov v regióne napr. na prepravu uhlia, dreva a pod. Ak by boli občania viac informovaní, dá sa predpokladať, že by túto službu využívali viac. Na informačných tabuliach je cenník poskytovania služieb napr. za vývoz kontajnerov stavebného odpadu, ale chýba mu väčšia rozsiahlosť. Jednou z cieľových skupín sú aj chatári a ľudia, ktorí nemajú trvalé bydlisko na území obce. Vo väčšine prípadov sú menej informovaní o možnostiach služieb ako miestni obyvatelia.

Zvýšenie informovanosti okolia o poskytovaní tejto služby by malo prilákať časť nových zákazníkov. Najväčšiu skupinu potenciálnych zákazníkov tvoria chatári v susednej obci Horná Mariková.

Určite by mali byť informácie o rozsahu poskytovania služieb a ich cenník vyvesené i v okolitých obciach Horná Mariková a Hatné. Na webovej stránke táto informácia tiež chýba. Náklady spojené s týmto krokom sú zanedbateľné, keďže obec sa o ich

výrobu a distribúciu môže sama postarať.

Momentálne obec ponúka možnosť zapožičania veľkokapacitného kontajnera a spolu s vývozom táto služba stojí 50 € (1,506 tis. Sk). V porovnaní s ostatnými poskytovateľmi služby vývozu veľkokapacitného kontajneru je cena ponúkaná obcou Dolná Mariková približne o 27 % nižšia.

Naopak, obec nedokáže konkurovať napr. pri doprave uhlia z blízkych uhoľných skladov v obci Udiča, pretože sklady ponúkajú dovoz do obce Dolná Mariková za približne 19 € (572,39 Sk). Ak by mala obec ponúkať službu v tomto konkrétnom prípade, tak by sa jej to finančne neoplatilo vzhľadom na vynaložené výdaje.

Tabuľka 21: Výnosy za vývoz veľkokapacitného kontajnera za rok (v €)

Počet vyvezených kontajnerov	Výnos z vývozu kontajnerov
5	250 € (7,531 tis. Sk)
10	500 € (15,063 tis. Sk)
15	750 € (22,594 tis. Sk)
20	1 000 € (30,126 tis. Sk)

Zdroj: Vlastný výpočet

3.6 Prenájom ihriska

V posledných rokoch došlo k výraznému zlepšeniu areálu miestneho futbalového klubu ŠK Slovan Dolná Mariková. Investície boli zamerané hlavne na zlepšenie povrchu hracej plochy, oplotil sa celý areál a došlo k rekonštrukcii šatní a sociálneho zariadenia. V obci sa nachádza mužstvo žiakov, dorastu aj mužov, teda futbalový klub združuje viac ako päťdesiat futbalistov a teší sa aj veľkej podpory u občanov.

V roku 2009 obec presunula na fungovanie a čiastočnú rekonštrukciu Telovýchovnej Jednoty čiastku 8,085 tis. € (243,586 tis. Sk). Práve finančné prostriedky z obecného rozpočtu tvoria základný pilier fungovania futbalového klubu, bez ktorých by fungovanie nebolo možné. Časť prostriedkov futbalový klub získava aj z predaja vstupeniiek, z výnosov z futbalového turnaja a z darov od firiem so sídlom v obci.

Jedným z potenciálnych zdrojov, ktoré by mohol futbalový klub využiť by boli aj príjmy z prenájmu tohto športového areálu. V okolí sa nachádza pomerne mnoho veľkých firiem, ktoré pre svojich zamestnancov pravidelné konajú športové a spoločenské podujatia. Futbalový klub by mohol osloviť príslušné oddelenia väčších firiem s ponukou prenájmu tohto areálu. Samozrejmosťou by bolo aj zapožičanie časti výstroja, ako sú siete, lopty, dresy a pod.

Cena tohto prenájmu by samozrejme závisela na dĺžke prenájmu a množstve poskytnutých vecí. Samozrejmosťou by bolo aj poskytnutie šatní a sociálnych zariadení. Cena by sa mohla pohybovať okolo 50 € (1,506 tis. Sk) za jeden deň. Táto cena je približne o 40 % nižšia ako ponúkajú iné subjekty v okolí pri porovnateľných podmienkach, čo by malo pomôcť k prilákaniu nových potenciálnych zákazníkov.

Náklady by boli minimálne, pretože správca futbalového klubu musí pravidelne kosiť a zavlažovať trávnik počas roku, takže prenájom by si nevyžiadal dodatočné náklady. Časť takto získaných prostriedkov by sa mohla investovať do čiastočných úhrad energií, alebo do zlepšovania materiálneho vybavenia futbalového klubu.

Tabuľka 22: Výnos z prenájmu futbalového areálu ročne (v €)

Počet prenájmov	Výnos z prenájmov
1	50 € (1,506 tis. Sk)
3	150 € (4,518 tis. Sk)
5	250 € (7,531 tis. Sk)

Zdroj: Vlastný výpočet

3.7 Dobrovoľný hasičský zbor

V minulosti sa v obci nachádzal dobrovoľný hasičský zbor, ktorý pravidelne dosahoval pekné výsledky. Momentálny stav je však taký, že v obci nefunguje aktívne dobrovoľný hasičský zbor. Obec má v centre obce veľkú budovu hasičskej zbrojnice, ktorú jej môžu niektoré okolité dediny len závidieť. Obec taktiež disponuje hasičskou cisternou Liaz 706 RT, čerpadlom a ostatnou hasičskou technikou. Problémom tejto techniky je, že je pomerne stará a vyžaduje si pomerne veľké finančné zdroje na ich opravu a údržbu.

Obec zo svojho rozpočtu nemôže podporovať obnovu tejto techniky v rozsahu, v akom by si predstavovala, pretože jednoducho nemá dostatok finančných prostriedkov. Avšak technika prešla čiastočnou opravou a je plne funkčná. Do úvahy treba brať aj fakt, že fungovanie DHZ nie je momentálne veľmi aktívne a nezúčastňuje sa hasičských súťaží, ako tomu bolo pred niekoľkými rokmi. Výdaje na požiarnu ochranu predstavovali v rokoch 2008 – 2009 čiastku v priemere 30 tis. Sk ročne.

Podobná situácia je aj v susedných obciach, ako sú Hatné, či Klieština. Obce nemajú vzhľadom na svoju veľkosť (obec Hatné – 576 obyvateľov a obec Klieština – 355 oby-

vateľov³⁶) dostatok prostriedkov, aby investovali potrebné čiastky do techniky. Jedným z možných riešení by bolo vytvorenie spoločného dobrovoľného hasičského zboru s týmito obcami. Tieto obce v minulosti získali mnoho ocenení a ich obyvatelia by privítali, keby sa zlepšili podmienky, a tento šport by mohol prevltať ako pred pár rokmi.

Ak by vedenia spomenutých obcí mali záujem, museli by sa dohodnúť na určitej forme spolupráce, a to hlavne finančnej. Všetky dôležité veci, ako napr. vlastníctvo techniky, ale aj názov by sa zakotvili v spoločnej zmluve.

Takto novovzniknutá forma vzájomnej spolupráce by priniesla významnú podporu všetkým zúčastneným stranám. Ak by dokázali obce spolu vyčleniť dostatok finančných prostriedkov, tak by sa nové hasičské mužstvo mohlo dostať v relatívne krátkom období k najlepším v okolí. Samozrejme je tu aj fakt, že hlavne menšie obce bojujú s nedostatkom financií a musia veľa aktivít robiť svojpomocne. Práve aj pomoc od občanov, ako napr. zapojenie sa do brigády na rekonštrukcii hasičskej zbrojnice veľmi pomôže.

Vynikajúce by boli aj tréningové možnosti, či už vo futbalovom areáli v Dolnej Marikovej alebo Hatnom, prípadne v Klieštine. Výhodou je aj vzájomná poloha obcí. Momentálne napr. veľa mladých futbalistov z týchto obcí je členom futbalového klubu ŠK Slovan Dolná Mariková a vzájomnú spoluprácu si všetci zúčastnení pochvaľujú a podobná forma spolupráce medzi spomínanými obcami by mohla dobre fungovať aj v prípade DHZ.

Významným faktom je aj veľká budova hasičskej zbrojnice v centre Dolnej Marikovej. Tá by sa mohla stať centrom dobrovoľných hasičov v okolí a zvýšiť jej využiteľnosť, ktorá nie je práve najlepšia.

Na druhej strane môže tento návrh vyznieť, že všetky zmeny by sa dotýkali hlavne územia Dolnej Marikovej. Práve preto je potrebná diskusia všetkých zúčastnených strán na forme a rozsahu spolupráce. Osobne si myslím, že dobre fungujúci DHZ v oblasti je jedna z vecí, ktoré danému regiónu chýba a priniesol by prvok reprezentácie pre obce. Taktiež občania by boli spokojnejší, keby vedeli, že DHZ je pripravený na zásah v prípade požiaru alebo inej katastrofy a pomáhal tak chrániť život a majetok občanov.

V budúcnosti by mohol DHZ organizovať aj súťaže v hasičskom športe, ktorý by mal s najväčšou pravdepodobnosťou veľkú návštevnosť, pretože tento šport má tradíciu a mnohí občania v minulosti taktiež boli súčasťou DHZ. Tieto súťaže by sa

³⁶Zdroj: E - obce. [online]. 2011. [cit. 2011 - 03 - 20]. Dostupné z WWW: <<http://www.e-obce.sk/obec/hatnehatne.html>> a <<http://www.eobce.sk/obec/kliestina/kliestina.html>>.

konali v jednotlivých obciach striedavo. Takýto typ športového podujatia v celej „Marikovskej doline“ momentálne chýba.

Tabuľka 23: Príklad spolufinancovania jednotlivých obcí na spoločnom DHZ (v €)

Obec	Výška ročného príspevku obce
Dolná Mariková	900 € (27,113 tis. Sk)
Hatné	365 € (10,995 tis. Sk)
Klieština	221 € (6,657 tis. Sk)
Spolu:	1 486 € (44,765 tis. Sk)

Pozn.: Čiastky sú prepočítané na základe počtu obyvateľov v jednotlivých obciach.
Zdroj: *Vlastný výpočet*

3.8 Rekonštrukcia budovy materskej školy

Budova materskej školy má asi 20 rokov a pri výstavbe boli použité aj niektoré nevhodné materiály. Prejavuje sa to narušením fasády na jednom z obvodových múrov. Na opravu tohto problému by bolo potrebné približne 15 tis. € (451,890 tis. Sk). Budova neplní len funkciu materskej školy, ale sú v nej umiestnené aj dve posilňovne, priestory na stolný tenis, obecná knižnica, či prenajímané kancelárske priestory. Budova je dôležitým miestom, ktoré denne navštevujú desiatky obyvateľov.

V súlade s §6 ods. 13 zákona č. 596/2003 Z.z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov obec vykonáva správu škôl a školských zariadení, ktorých je zriaďovateľom a na uskutočňovanie výchovno-vzdelávacieho procesu zabezpečuje:

- a) priestory a materiálno-technické zabezpečenie;
- b) didaktickú techniku používanú vo výchovno-vzdelávacom procese;
- c) finančné prostriedky na mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania podľa osobitných predpisov a finančné prostriedky na prevádzku a údržbu, ktoré prerozdeľuje a kontroluje ich využívanie;
- d) investičné prostriedky zo štátneho rozpočtu a z vlastných zdrojov.

Prideľovanie finančných prostriedkov obciam upravujú zákon č.564/2004 Z.z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samospráve a o zmene a doplnení neskorších zákonov v znení neskorších predpisov a nariadenie vlády SR č. 668/2004 Z.z. o rozdeľovaní výnosu dane z príjmov územnej samospráve v znení

neskorších predpisov.

Vzhľadom na vyššie uvedené, rekonštrukciu materskej školy je možné realizovať z vlastných prostriedkov obce, formou úveru, alebo cez projekt Regionálneho operačného programu. Obec má momentálne priority v oblasti výstavby nového bytového domu a dobudovanie časti kanalizácie, takže zo svojho rozpočtu sa nemôže pustiť do veľkej rekonštrukcie.

Momentálne je však možnosť sa zapojiť do operačného programu Regionálny operačný program (Prioritná os – Infraštruktúra vzdelávania) , ktorý je spolufinancovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja. Práve Európsky fond regionálneho rozvoja spolufinancuje až 95 % výdavkov.³⁷ Podľa vyjadrení riadiaceho orgánu Regionálneho operačného programu by mali byť výzvy na predkladanie projektu aj v budúcnosti pravidelne predlžované, takže obec má dostatok času na prípravu projektu a na zabezpečenie potrebných finančných prostriedkov.

Náklady rekonštrukcie samozrejme závisia od miery rekonštrukcie. Ak by sa však pristúpilo napr. ku rekonštrukcií strechy, výmene okien a dverí za nové plastové, zateplenie strechy, výmene bleskozvodu a nákupu informačného a technologického vybavenia, jednalo by sa približne o čiastku 200,135 tis. € (6 026,267 tis. Sk). To znamená, že by sa obec v tomto konkrétnom prípade musela spolufinancovať čiastku minimálne 10,016 tis. € (301,742 tis. Sk).

Tabuľka 24: Minimálna výška nákladov obce pri získaní dotácie na rekonštrukciu budovy materskej školy (v €)

Celkové náklady rekonštrukcie	Minimálne náklady hradené obcou
100,135 tis. € (3 016,667 tis. Sk)	5,006 tis. € (150,833 tis. Sk)
150,135 tis. € (4 522,967 tis. Sk)	7,506,75 tis. € (226,148 tis. Sk)
200,135 tis. € (6 026,267 tis. Sk)	10,016 tis. € (301,742 tis. Sk)
250,135 tis. € (7 535,567 tis. Sk)	12,506 tis. € (376,778 tis. Sk)
300,135 tis. € (9 041,867 tis. Sk)	15,006 tis. € (452,093 tis. Sk)
350,135 tis. € (10 548,167 tis. Sk)	17,506 tis. € (527,408 tis. Sk)

Pozn.: V nákladoch nie sú započítané náklady na vypracovanie projektu.

Zdroj: *Vlastný výpočet*

Dôležité je si aj uvedomiť polohu budovy materskej školy blízko novovzniknutom obytnom dome. Práve v jeho tesnom susedstve v krátkej budúcnosti vyrastie ďalší

³⁷Zdroj: REGIONÁLNY OPERAČNÝ PROGRAM. [online]. 2011. [cit. 2011 - 03 - 17]. Dostupné z WWW: < <http://www.ropka.sk/aktualne-vyzvy/id=13page=1> >.

nový obytný dom, a tak sa počet obyvateľov v danej oblasti zvýši a taktiež budú mať ideálne podmienky na športové využitie. Keďže sa väčšinou jedná o mladé rodiny, tak aj blízkosť materskej školy je veľkou výhodou, ako aj bohatá občianska vybavenosť v obci.

Práve realizácia spomínaných projektov, ako sú výstavba nových bytových domov a „*doplňkových projektov*“ napr. na športové využitie by malo prilákať do obce nových obyvateľov, respektíve pomôcť zastaviť úbytok počtu obyvateľov, ako je tomu v posledných desiatich rokoch.

Faktom je, že daňové príjmy v sledovanom období vždy rástli aj napriek zlému demografickému vývoju. To znamená, že ak sa obci podarí zastaviť negatívny trend úbytku obyvateľstva, tak sa výrazne podporí príjmová strana obecného rozpočtu, pretože podľa reformy verejnej správy v roku 2004 ide až 70,3 % z celoštátne vybraných daní fyzických osôb priamo do obecných rozpočtov.

Tabuľka 25: Minimálna výška nákladov obce pri získaní dotácie na rekonštrukciu budovy materskej školy (v €)

Rok	Zmena počtu obyv.	Zmena výnosov ŠR
2006	- 13	+ 214,342 tis. Sk
2007	- 16	+ 235,024 tis. Sk
2008	-11	+ 997 tis. Sk
2009	- 5	- 817,829 tis. Sk

Pozn.: ŠR = Štátny rozpočet; Výnos zo ŠR = Výnos dane z príjmov, ktoré boli poukázané obci zo štátneho rozpočtu.

Zdroj: Záverečné účty Obce Dolná Mariková za roky 2005 – 2009 a Matrika obce Dolná Mariková

3.9 Malá vodná elektrárň

V minulosti sa vodná energia v obci používala v omnoho väčšej miere, ako je tomu v súčasnosti. Pri súčasných možnostiach techniky a krytia energetickej spotreby sú vodné elektrárne veľmi efektívne a jedným z ekologicky najpriateľnejších obnoviteľných zdrojov elektrickej energie. Pri vodnej elektrárni nie je cenná len výroba elektrickej energie, ale veľmi dôležitá je aj rýchla schopnosť reagovať na zmeny zaťaženia v elektrizačnej sústave. Z celkového potenciálu slovenských riek vhodných na stavbu sa využíva približne 11 %.³⁸

Malé vodné elektrárne podporuje možnosť získať investičné podpory z európskych fondov. No výhodné je aj to, že štát pre obnoviteľný zdroj vodnej energie garantuje výkup vyprodukovanej elektriny až na pätnásť rokov. Navyše malé vodné elektrárne sú najmenej kontroverzným obnoviteľným zdrojom energie oproti napr. slnečnej energii, pri ktorej sa v blízkej budúcnosti budú meniť pravidlá výkupu, a teda môžeme hovoriť pri malých vodných elektrárnach o významnom prvku stability.

Tabuľka 26: Pevná cena elektriny z vodnej energie garantovaná štátom (v €)

Inštalovaný výkon zariadenia	Pevná cena €/MWh
do 1 MW vrátane	109,08 (3,286 tis. Sk)
od 1 MW do 5 MW vrátane	97,98 (2,951 tis. Sk)
nad 5 MW	61,72 (1,859 tis. Sk)

Zdroj: Výnos z Úradu pre reguláciu sieťových odvetví z 9. septembra 2009 č. 7/2009, ktorým sa mení a dopĺňa výnos Úradu pre reguláciu sieťových odvetví z 28. júla 2008 č. 2/2008, ktorým sa ustanovuje regulácia cien v elektroenergetike v znení neskorších predpisov.

V posledných rokoch sa podarilo zrealizovať viacero projektov malých vodných elektrární po celom Slovensku a ich občania ako i vedenie sú s týmto projektom maximálne spokojní.

Podobné dielo by sa dalo realizovať i v obci Dolná Mariková. Na základe materiálov, ktoré poskytuje Energetický program samosprávy, by sa náklady na takúto malú vodnú elektrárň pohybovali okolo 107,880 tis. € (3 250 tis. Sk). Návratnosť investície je necelých sedem rokov. To znamená, že zostávajúcich osem rokov by tento projekt priniesol do obecného rozpočtu približne 132,775 tis. €

³⁸Zdroj: HOSPODÁRSKÉ NOVINY. [online]. 2011. [cit. 2011 - 03 - 17]. Dostupné z WWW: < <http://hnonline.sk/ekonomika/c1-21663460-prva-obecna-mala-vodna-elektren-na-slovensku-je-v-turci>>.

(4 000 tis. Sk). Je treba ešte raz zdôrazniť, že výkupné ceny štát garantuje na päťnásť rokov, teda sa jedná o istý výnos.

Výhodou obce je, že na rieke sa nachádza viacero vhodných lokalít na umiestnenie diela, akým je práve malá vodná elektrárňa.

Elektrickú energiu získanú z tohto projektu by obec mohla využiť na svoje vlastné potreby, ako je napr. verejné osvetlenie. Rozdiel energie, ktorú obec sama nespotrebuje štát vykúpi za vopred stanovenú cenu.

Zaujímavé je aj spomenúť projekt na zníženie nákladov na prevádzku verejného osvetlenia v obci. Tento projekt je realizovaný v období 04/2010 – 04/2011 cez Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast. Vďaka rekonštrukcii osvetľovacej sústavy budú dosiahnuté úspory energie vo výške 142,43 GJ/rok, čo predstavuje zníženie nákladov použitých na verejné osvetlenie až o 54,15 %.

Náklady na verejné osvetlenie v roku 2009 predstavovali 14,476 tis. € (436,103 tis. Sk) a po dokončení projektu by sa mali znížiť na hodnotu 6 637 tis. € (199,946 tis. Sk).

Ak by bola malá vodná elektrárňa daná do prevádzky v roku 2015, tak by napr. v rokoch 2023 až 2030 mala obec energiu potrebnú na verejné osvetlenie zadarmo a navyše by do obecného rozpočtu prišiel príjem 10 tis. € (302,043 tis. Sk).

Samozrejme opäť najväčším problémom sú potrebné finančné prostriedky na realizáciu tohto projektu. Na blízku budúcnosť je už naplánovaná výstavba nového bytového domu a časti kanalizácie, takže finančná situácia túto výstavbu pravdepodobne nedovolí. Prostriedky je možné získať aj zo štrukturálnych fondov EÚ. Každopádne sa projekt obecnej vodnej elektrárne javí ako vysoko efektívny a prináša stabilný príjem do obecných rozpočtov. V našom prípade to platí dvojnásobne, pretože výstavba malých vodných elektrární sa považuje za efektívnu, ak je návratnosť do pätnástich rokov a pri navrhovanom projekte je návratnosť necelých sedem rokov.

Tabuľka 27: Charakteristika Malej vodnej elektrárne (MVE) z dielne EPS

Hydrotechnické parametre	
Dlhodobý priemerný prietok toku	0,718 m ³ /s
Sanitárny prietok pôvodným korytom	0,300 m ³ /s
Maximálny prietok MVE	0,720 m ³ /s
Minimálny prietok MVE	0,072 m ³ /s
Technické parametre stavby	
Dĺžka privádzača	180 m (drevený vzdušný žľab)
Dĺžka prepojovacieho kanála	84 m (betónové pozemné koryto)
Prevýšenie	2 x 3,55 m
Vodný kolesový motor	VKM5, O 3,11 m
Otáčky VKM	22,2 ot./min.
Inštalovaný výkon	2 x 18,5 kW
Špičkový výkon	2 x 20,5 kW
Ročná produkcia	160 100 kWh
Ekonomické parametre	
Ročná tržba	16,663 tis. € (502 tis. Sk)
Celková investícia	107,880 tis. € (3 250 tis. Sk)
Návratnosť investície	6,6 roka

Pozn.:EPS=Energetický program samosprávy.

Zdroj:NOVAERA.[online].2011[cit.2011-03-17].

Dostupné z WWW:<<http://www.novaera.sk/clanok/315/mal-vodn-elektrrne-staronov-rieenie-pre-mest-a-obce/>>.

Záver

Cieľom bakalárskej práce bolo na základe teoretických znalostí a analýzy príjmov a výdajov obce Dolná Mariková zhodnotiť jej hospodárenie a navrhnúť zmeny k jeho zlepšeniu. Pomocou tejto práce sa malo poukázať na potenciálne príjmy do obecného rozpočtu a navrhnúť optimalizáciu výdajov.

Analýza príjmov a výdajov obecného rozpočtu obce Dolná Mariková poukázala na pomernú stálosť v hospodárení obce. Obec na základe svojich možností a vzhľadom sa celkovú situáciu v Trenčianskom samosprávnom kraji hospodári efektívne. Hospodárenie v rokoch 2006 – 2009 skončilo vždy ako prebytkové. Najväčší prebytok vznikol v roku 2007, a to až 3 442 tis. Sk.

V rokoch 2006 až 2008 bol celkový dlh obce len minimálny a v roku 2006 bol dokonca rovný nule. Prudkému nárastu dlhu na 587,580 tis. € (17 701,435 tis. Sk) došlo v roku 2009, a to z dôvodu potrebných investícií na výstavbu nového bytového domu.

Ak by obec chcela investovať do rozsiahlejších projektov, je pre ňu nevyhnutné žiadať o dotáciu, pretože celkové príjmy obce nie sú dostatočne veľké. Ak by obec túto dotáciu nedostala, tak by bola nútená čerpať financie z dlhodobého bankového úveru, ktorým by sa zadlžila, a tým by bolo získanie ďalších dotácií v budúcnosti ťažšie.

Návrhy sú zamerané hlavne na zvýšenie príjmov do obecného rozpočtu (napr. zvýšenie poplatku v materskej škole na čiastočnú úhradu nákladov) a na zníženie výdajov (napr. vybudovanie malej vodnej elektrárne).

V blízkej budúcnosti sa plánuje hlavne výstavba nového bytového domu a dobudovanie časti kanalizácie. Realizácia týchto projektov by mala pomôcť zastaviť negatívny demografický vývoj v obci. Práve úbytok počtu obyvateľov za posledných desať rokov je najväčší problém obce.

Táto predložená bakalárska práca by mala slúžiť hlavne zastupiteľstvu obce Dolná Mariková a poskytnúť možné návrhy na riešenie súčasnej situácie v obci. Práca sa však môže stať podkladom aj pre analýzu a návrhy efektívnejšieho hospodárenia i pre ďalšie obce.

Zoznam použitých zdrojov

Literatúra

- (1) KOSORÍN, František. *Verejná správa (Konceptia, reformy, organizácia)*. 1. vyd. Bratislava: Vydavateľstvo Ekonóm, 2003. 167 s. ISBN 80-225-1696-1.
- (2) LAJTKEPOVÁ, Eva. *Veřejné finance*. 2. rozš. vyd. Brno: Akademické Nakladatelství Cerm, 2009. 160 s. ISBN 978-80-7204-618-8.
- (3) SCHULTZOVÁ, Anna. *Verejně financie*. 1. vyd. Bratislava: Vydavateľstvo Ekonóm, 2007. 320 s. ISBN 978-80-225-2326-4.
- (4) SIVÁK, R. a kol. *Verejně financie*. 1. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2007. 311 s. ISBN 978-80-8078-094-4.
- (5) SOUKUPOVÁ, B. a kol. 2008. *Účtovníctvo vo finančnom riadení*. 1. Vyd. Bratislava: Súvaha, 2008. 300 s. ISBN 978-80-89265-08-4.
- (6) ŠLOSÁROVÁ, A. 2009. *Účtovníctvo B*. 1. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2009. 267 s. ISBN 978-80-8087-244-3.

Zákony (SR)

- (7) Zákon č. 346/1990 Zb., o voľbách do orgánov samosprávy obcí zo dňa 28. augusta 1990, v platnom znení.
- (8) Zákon č.369/1990 Zb., o obecnom zriadení zo dňa 6.septembra 1990, v platnom znení.
- (9) Zákon č. 460/1992 Zb., Ústava Slovenskej republiky zo dňa 1. septembra 1992, v platnom znení.
- (10) Zákon č. 416/2001 Z.z., o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky zo dňa 20. septembra 2001, v platnom znení.
- (11) Zákon č. 583/2004 Z.z., o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov zo dňa 1. novembra 2004, v platnom znení.

Materiály obce Dolná Mariková

- (12) Programový rozpočet Obce Dolná Mariková za rok 2010 ... *zo dňa 30. marca 2010.*
- (13) Programový rozpočet Obce Dolná Mariková za rok 2011 ... *zo dňa 11. februára 2011.*
- (14) Všeobecne záväzné nariadenie Obce Dolná Mariková č.1/2010 o dani z nehnuteľnosti a o miestnych poplatkoch za komunálny a drobný stavebný odpad ...*zo dňa 17. decembra 2009.*
- (15) Všeobecne záväzné nariadenie Obce Dolná Mariková o výške príspevkov na čiastočnú úhradu výdavkov v materskej škole a v školských zariadeniach zriadených Obcou Dolná Mariková č. 2/2009 ...*zo dňa. 18. decembra.2009.*
- (16) Výpis z katastra nehnuteľností, katastrálne územie Dolná Mariková 81161 ... *zo dňa 27. septembra 2010.*
- (17) Záverečný účet Obce Dolná Mariková za rok 2006 ... *zo dňa 09. marca 2007.*
- (18) Záverečný účet Obce Dolná Mariková za rok 2007 ... *zo dňa 15. februára 2008.*
- (19) Záverečný účet Obce Dolná Mariková za rok 2008 ... *zo dňa 15. marca 2009.*
- (20) Záverečný účet Obce Dolná Mariková za rok 2009 ... *zo dňa 24. mája 2010.*
- (21) Výročná správa Obce Dolná Mariková rok 2009 ...*zo dňa 24. mája 2010.*

Internetové zdroje

- (22) E - OBCE. [online]. 2011. [cit. 2011 - 03 - 20]. Dostupné z WWW: <<http://www.e-obce.sk/obec/hatnehatne.html>> a <<http://www.eobce.sk/obec/kliestina/kliestina.html>>.
- (23) HOSPODÁRSKÉ NOVINY. [online]. 2011. [cit. 2011 - 03 - 17]. Dostupné z WWW:<<http://hnonline.sk/ekonomika/c1-21663460-prva-obecna-mala-vodna-elektren-na-slovensku-je-v-turci>>.
- (24) NOVAERA. [online]. 2011. [cit. 2011 - 03 - 17]. Dostupné z WWW: <<http://www.novaera.sk/clanok/315/mal-vodn-elektren-staronov-rieni-premest-a-obce/>>.
- (25) OBEC DOLNÁ MARIKOVÁ. [online]. 2011. [cit. 2011 - 12 - 25]. Dostupné z WWW:<<http://www.dolnamarikova.sk/>>.

- (26) REGIONÁLNY OPERAČNÝ PROGRAM. [online]. 2011. [cit. 2011 - 03 - 17]. Dostupné z WWW:<<http://www.ropka.sk/aktualne-vyzvy/id=13page=1> >.
- (27) ŠTATISTICKÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY. [online]. 2010.[cit. 2010- 11-15]. Dostupné z WWW <<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=2213>>.
- (28) ZAVEDENIE EURA V SR. [online]. 2010. [cit. 2010- 12-19]. Dostupné z WWW:<<http://www.euro.vlada.gov.sk/index.php?ID=928>>.

Zoznam grafov

1. Vývoj počtu obyvateľov rokoch 2006 – 2009	26
2. Rozdelenie rozlohy obce podľa druhu pozemku, Intravilán (v %)	28
3. Vývoj skutočných príjmov a výdajov v rokoch 2006 – 2009 (v mil. Sk)	32
4. Prijaté granty a transfery obce v rokoch 2006 – 2009 (v mil. Sk)	33
5. Štruktúra daňových príjmov obce v rokoch 2006 – 2009 (v %)	34
6. Vývoj daňových príjmov obce v rokoch 2006 - 2009 (v mil. Sk)	36
7. Štruktúra nedaňových príjmov obce v rokoch 2006 – 2009 (v %)	37
8. Vývoj nedaňových príjmov obce v rokoch 2006 – 2009 (v tis. Sk)	38
9. Vývoj bežných- ostatných príjmov obce v rokoch 2006 – 2009 (v tis. Sk) ..	40
10. Vývoj kapitálových príjmov a výdajov v rokoch 2006 – 2009 (v tis. Sk	43
11. Vývoj bežných výdajov obce v rokoch 2006 – 2009 (v mil. Sk)	45
12. Vývoj dlhov Obce Dolná Mariková v rokoch 2007– 2009 (v tis. Sk)	47

Zoznam tabuliek

1. Počet poslancov obecného zastupiteľstva v závislosti na počet obyvateľov .	17
2. Rozpočtové hospodárenie v roku 2006 (v tis. Sk).....	29
3. Rozpočtové hospodárenie v roku 2007 (v tis. Sk).....	30
4. Rozpočtové hospodárenie v roku 2008 (v tis. Sk).....	30
5. Rozpočtové hospodárenie v roku 2009 (v tis. Sk).....	31
6. Podiel grantov a transferov na celkových príjmoch obce v rokoch 2006 – 2009 (v tis. Sk).....	32
7. Prehľad štruktúry daňových príjmov obce v rokoch 2006 – 2009 (v tis. Sk).....	34
8. Podiel daňových príjmov na celkových príjmoch obce v rokoch 2006–2009 (v tis. Sk).....	35
9. Prehľad štruktúry nedaňových príjmov v rokoch 2006 – 2009 (v tis. Sk) ...	37
10. Podiel nedaňových príjmov na celkových príjmoch obce v rokoch 2006 – 2009 (v tis. Sk).....	38
11. Podiel ostatných príjmov na celkových príjmoch obce v rokoch 2006 - 2009 (v tis. Sk).....	40
12. Vývoj kapitálových príjmov a výdajov v rokoch 2006 - 2009 (v tis.Sk).....	42
13. Prehľad vybraných bežných výdavkov v rokoch 2006 – 2009 (v tis. Sk)....	44
14. Rozdelenie bežných výdavkov podľa spôsobu využitia v rokoch 2006 – 2009 (v %).....	45
15. Stav dlhov k 31. 12. 2007 (v tis. Sk).....	46
16. Stav dlhov k 31. 12. 2008 (v tis. Sk).....	46
17. Stav dlhov k 31. 12. 2009 (v tis. Sk).....	46
18. Rozdiel vo výnosoch dani zo stavieb a bytov pri zmene sadzby dane (v €)	50
19. Cenník web- designovej spoločnosti ISTUDIO (v €).....	51
20. Vplyv zmeny výšky mesačného poplatku na ročný výnosový rozdiel v (€)	53
21. Výnosy za vývoz veľkokapacitného kontajnera za rok (v €).....	55

22. Výnos z prenájmu futbalového areálu ročne (v 8364;)	56
23. Príklad spolufinancovania jednotlivých obcí na spoločnom DHZ (v €)	58
24. Minimálna výška nákladov obce pri získaní dotácie na rekonštrukciu budovy materskej školy (v €).....	59
25. Vývoj počtu obyvateľov a výnosov daní zo ŠR v rokoch 2006 – 2009 (v tis. Sk)	60
26. Pevná cena elektriny z vodnej energie garantovaná štátom (v €)	61
27. Charakteristika Malej vodnej elektrárne (MVE) z dielne EPS	63

Zoznam použitých skratiek

ČOV	Čistička odpadových vôd
DHZ	Dobrovoľný hasičský zbor
DP	Daňové príjmy
EPS	Energetický program samosprávy
GaT	Granty a transfery
KSO	Poplatky za komunálny a drobný stavebný odpad
MVE	Malá vodná elektrárňa
NP	Nedaňové príjmy
OP	Ostatné príjmy
PL	Plnenie schváleného rozpočtu
SMK	Samosprávne kraje
SR	Schválený rozpočet
ŠFRB	Štátny fond rozvoja bývania
ŠR	Štátny rozpočet
VP	Verejné priestranstvo
VÚC	Vyšší územný celok
UR	Upravený rozpočet
Zb.	Zbierka zákonov (skratka používaná do roku 1993)
ZR	Záverečný rozpočet
Z.z.	Zbierka zákonov (skratka používaná od roku 1993)